

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 23. sz. 1943 január 29 péntek

Előfizetési ár: havonta 3.80 P, negyed-
évre 11.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 16 fillér, vasárnap 30 fillér

Szmrecsányi Lajos egri érsek meghalt

Rendelettervezet készült a tüzelőanyag-jegy bevezetésére

Spanyol körökben kihívásnak tekintik a casablancai találkozót

Angolszász nyomás Törökországra - A török kormány megvédi semlegességét

Berlini és tokiói nyilatkozatok a Rooseveltt és Churchill által tervezett európai offenzíváról

Sztalingrad tartja magát, súlyos elhárító harcok a front többi pontjain

A hadieseményekről pillanatra elterelik a figyelmet a Spanyolország és Törökország helyzetéről szóló hírek.

Madridi jelentés szerint Spanyolország közvéleményében mély hatást váltott ki Sztalingrad védőinek hősiessége s ezt a hatást csak még élénkebbé tette Churchill és Roosevelt találkozója, ami 200 km-nyire történt a spanyolmarokkói határtól. Madridi hivatalos körökben az a vélemény, hogy Spanyolország helyzete a háborús eseményekkel szemben a casablancai értekezlet révén fenyegetetlenebb, mint amilyennek még novemberben hitték. Katonai és politikai körökben súlyos kihívásnak tekintik a találkozót, főleg azonban azt, hogy Sztalint is meghívták a tárgyalásokra. Különösen a spanyol ifjúság körében kellett nagy izgalmat, hogy Churchill és Roosevelt éppen abban a városban rendeztek találkozót, amelyet a nemzeti Spanyolország Gibraltár után elsősorban követelt vissza magának.

TÖRÖKORSZÁG SEMLEGES- SÉGE

Külpolitikában érdekelt ankarai körökben egy értelműleg állapítják meg, hogy az angolszászok éppen Ankarában szándékoznak a szovjet téli offenzíva előnyeit a lehető legnagyobb mértékben kihasználni. Török körökben éppen ezért felkészültek arra, hogy a legközelebbi időben messzemenő amerikai igényekkel szembenézniük. Ezekben a körökben nem tartják kizártnak, hogy amerikai részről ezeket propagandisztikus célból kihasználják Törökországban.

Az ilyen szándékokra készen, amelyekkel Törökország egyébként már a múlt esztendő végén is számolt, Szaradzsoğlu miniszterelnök a Timesnek adott nyilatkozatában ismételtlen leszögezte Törökország elhatározását a semlegesség megőrzésére.

Politikailag tájékozott török körökben tudomásul bírnak azokról a részletekbe menő megbeszélésekről, amelyeket a legutóbbi időben a kormányok és

követségek az Egyesült Államok és Anglia részéről a Szovjet-Unióval folytattak abból a célból, hogy a jövő hetekben vagy hónapokban Törökország és a szövetségesek közötti kapcsolatokat végképpen tisztázzák. Ezeknél a tárgyalásoknál nyilván arról van szó, hogy Törökországot valamilyen módon rávegyék, vagy akár rá is kényszerítsék az eddig megőrzött semlegességének feladására.

Török körökben már régóta legnagyobb valószínűséggel beszélnek arról, hogy a szövetségesek részéről azt hiszik, hogy a talán döntő küzdelem Törökország semlegességéért most megkezdődött.

Inonü államelnök éppúgy, mint a miniszterelnök és a külügyminiszter a nyilvánosságának szánt többszöri beszédükben és nyilatkozatukban ismertették Törökország álláspontját, amely abban áll, hogy lejáts és világos külpolitikát folytat, minden lélel szemben megőrizi semlegességét, de kész arra is, hogy állami függetlenségét megvédi.

A berlini Wilhelmstrassen egy felvetett kérdésre válaszolva csütörtökön kijelentették, nem hiszik, hogy január 30-án az ezen a napon az 1933. évre történő szokásos megemlékezés alkalmával külön külpolitikai megnyilatkozás történjék. Természetesen nem tartják kizártnak, hogy a nyilatkozatokban egy vagy más oldalról külpolitikai kérdéseket is érintenek.

A CASABLANCAI TALÁLKOZÓ VISSZHANGJA

Az angol amerikai sajtóban olyan hírek láttak napvilágot, hogy a casablancai megbeszélések eredményeként a szövetségesek 1943-ban támadást terveznek az európai szárazföld ellen. Berlinben ezeket a híreket hiábavaló katonai tervezetésekként mondják, amelyekről — mondották csütörtökön egy kérdésre válaszolva a Wilhelmstrassen — beszélni sem érdemes. Mindenesetre a német nép, főleg azonban a német véderő magabiztos nyugalommal néz szembe ezekkel a tervekkel.

Az olasz sajtó a casablancai találkozót nemzetközi visszhang-

jával foglalkozva különösen azokat a sajtóhangokat emeli ki, amelyek Sztalint távollétére utalnak. A semleges sajtó egyébként valószínűnek tartja, hogy Churchill a közeljövőben újabb látogatásra indul Moszkvába, hogy megkísérelje kimozdítani Sztalint ebből a megőrzött elszigeteltől politikából.

Mint a „Tribuna“ Buenos Airesen át jelenti, Washingtonban arra számítanak, hogy Roosevelt legközelebb nagy beszédet mond, amelyben beszámol a casablancai tárgyalásokról.

A casablancai tanácskozásról kiadott közleményt a „Neue Zürcher Zeitung“ londoni jeleit szerint túlságosan kevésnek tartják. Angol körökben a közlemény szövegéből azt a következtetést vonják le, hogy az angolszász háborús tervek egyesítése tekintetében teljes meggyezés jött létre. A közleményből azonban kitűnik az is, hogy kizárólag brit-amerikai konferencia és brit-amerikai határozatok jöttek létre.

A „Stockholms Tidningen“ londoni jelentése szerint Casablancában nem jött létre általános politikai megállapodás, amely lehetővé tette volna az összes francia katonai parancsnokság egyesítését és egy francia polgári közigazgatás megteremtését Észak-Afrikában. De Gaulle ugyanis határozottan ellenszolgált a „vichy emberekkel való együttműködésnek“ a Giraud-féle közigazgatás keretében.

Washingtonban általában megelégedéssel fogadták a Roosevelt és Churchill közötti casablancai találkozói hírt. Mindazonáltal bizonyos esalódás tapasztalható Sztalinn és Csang Kai Sek távollmaradása miatt.

Washingtonban és Londonban is bizonyosra veszik, hogy Roosevelt és Churchill megegyezésre jutottak az európai szárazföld mielőbbi inváziója tekintetében. Washingtonban úgy vélik továbbá, hogy az offenzíva idejére és helyére pontos terveket dolgoztak ki és ezt Churchill és Roosevelt is elfogadta. Feltelezik, hogy megvitták az

északafrikai egységes főparancsnokság kérdését is, bár erről a hivatalos közlemény semmit sem tartalmazott.

Az „United Press“ londoni jelentése szerint de Gaulle és Giraud rövidesen katonai és gazdasági bizottságokat küldenek egymáshoz tárgyalások folytatására. De Gaulle és Giraud két-két képviselője Casablancában marad és megkísérel, hogy a két francia párt közötti nézeteltéréseket kiküszöbölje. (MFL)

Hír szerint Churchill az alsóházban nyilatkozni fog a casablancai megbeszélésekről. Ez volt egyidejűleg állítólag Roosevelt is beszélni mond a kongresszuson.

ATNYUJTOTTAK CHURCHILL ÉS ROOSEVELT JEGYZEKÉT SZTALINNAK

Mint a brit hírszolgálati iroda közli, a moszkvai amerikai nagykövét és a brit ügyvivő a Kremében atnyújtottak Sztalinnak Churchill és Roosevelttel közös jegyzékét. Az atnyújtás ugyan abban az időpontban történt, amikor a casablancai tanácskozásról szólt jelentést a nyilvánossággal közzétették. — Sztalin a jegyzéket a két diplomata jelenlétében olvasta el.

AMERIKA ES ANGLIA VETELKEDESE

Mint az olasz Stefani iroda írja, figyelemreméltó az Észak-amerikai Egyesült Államok és Anglia polgári küzdele a közel-Keleten, ahol az amerikaiak minden eszközzel igyekeznek elfoglalni szövetséges társai helyét. Frenga Dei még akkor sem volt, amikor Churchill és Roosevelt Casablancában az angol-amerikai együttműködés feltételeiről tárgyaltak. Sorra véve a helyzetet az érdekelt államokban, megállapítható, hogy Iranban már az amerikaiak tartják kezükben az ország gazdasági helyzetét. Ugyanaz a helyzet Szíriában és Libanonban ahol a gyakorlatban amerikai külön kiküldött átja el a főbiztosi teendőket. Palesztinában az angolok védekeznek az amerikai terítoglálás ellen. Az Egyesült Államok a zsidókat használják fel céljaik elérésére. Az angolok

ezért igyekeznek kibékülni az arabokkal. Egyiptomban az amerikaiak Nahas pasával szövetségesnek és neki tesznek — úgy tartják — bizonyos javaslatokat, amelyek lényege az volna, hogy a suezai csatornaövezet brit megszállást váltsa fel az Egyesült Államok kezeltése alatt álló és nemzetközi hegyrészeggel tenntartott biztonsági rendszer. Yemén vidékén amerikai konzuli képviselőt szerveznek. Az angolok viszont szövetségesük műveleteire oly módon válaszolnak, hogy például Dzsihutit az Egyesült Államok tudta nélkül foglalták el.

A két szövetséges vetélkedése tehát a világnak ezen a részén olyan helyzetet teremtett, amely varailan tejeményekhez vezet — írja az olasz Stefani.

A KELETI FRONTON

a német és a szövetséges seregek kemény ellenállást tanúsítanak a szovjet megújuló rohamaival szemben. A csütörtöki német hadijelentés közli, hogy Sztalingradban a védők hősi ellenállása förtelenül tovább tart. A Kankázus nyugati részén megműsültak a szovjet támadások, ugyanígy a Maniesztől délre elterülő vidéken, hol az egyik szovjet hadosztály vezérkarát elfogták. Különösen heves harcok folytak Voronyezstől nyugatra, itt támad legerősebben a szovjet, nyilván azért, hogy éret tujon alakítani. A német csapatok a bekerítési kísérletek visszaverése után parancs szerint harcolva haladnak vissza itten az új, megőrzött vonalukba. Az Ilmen-tónál nagy veszteségeket szenvedt a támadó szovjet sereg.

SZTALINGRADBAN NEMET EGYENRUHAKBAN TÁMADNAK A BOLSEVISTÁK

A német véderőfőparancsnokság csütörtöki jelentésének ki-gészítéseképpen a Német Távirati Iroda a következőket jelentti:

Sztalingradban tovább tart a hősi küzdelem. A bolsevisták minden eszközt felhasználnak

TOKES FOTO

Székrekedésnél és emésztési zavaroknál, valamint az ezekkel kapcsolatban fellépő vértüneteknél, lefájásnál és álmatlanságnál igyunk reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ennek hashajtó hatása igen alapos és föltötte kellemes. Kérdezze meg orvosát.

hogy leverjék a védőket. A szovjet rohamesapatok éjszaka német egyenruhákban támadnak. A bolsevisták nemcsak minden nagyságú gránátvetővel, de még tüzéséggel is lönek minden egyes német katonára, aki nappal mutatkozik. Mindenfélől erősítéseket hoznak, az eddig tartalékban tartott elit kötelek mellett 17 éves katonákból, fel nem gyógyult sebesültekből és város gárdistákból újonnan felállított köteleket hajtanak a szovjet páncélosok a német gépjegyek ellen. Legutóbb olyan hadifoglyot ejtettünk, akik az utánpótlást ellátó kötelekhez tartoztak.

Szabingrádól nyugatra a könnyű léghárító ágyúkat kizárólag bolsevista nők kezelik és a védők szabad szemmel is lájnak az egyenruhás nőket a tüzéségi állásokban.

AZ ÉSZAKAFRIKAI HADIHELYZET

A német-olasz páncélos hadsereg arcvonalán az előző napokkal szemben nem történt változás. A tengerpart mentén tovább tart az angol nyomás, de Montgomerynek nem sikerült előnyökre szert tennie, vagy megzavarni Rommel haderőinek tervszerű hadmozdulatit.

Az a két nagy erőcsoport, melyet Montgomery messze délre, a parttól nyugati irányban a tuniszi határ felé tolt előre, még mindig az eredetileg elfoglalt területeken tartózkodik és nem tud előbbre jutni.

A svájci „National Zeitung” az északafrikai hadihelyzettel foglalkozva, hangoztatja, hogy ha Németország Tuniszt a nyárig tartani tudja, időt nyer arra, hogy a ma még meg nem erődített délfancia és olasz partokat kiépítse. Viszont az angolszász szövetségesek mindaddig nem kezdenek akciót Dél-Európa ellen, amíg a mintegy 160.000 főnyi tengericsapatok Afrikában vannak.

EDEN „IGENNEL” VÁLASZOL

Eden külügyminiszter az angol alsóházban kijelentette, hogy az angol kormány a háború után is a legszorosabb érintkezésben szándékozik maradni Oroszországgal. Arra a kérdésre, történik-e valami, hogy a felkelőket a Balkánon támogatassák a tengely elleni harcokban, Eden azt válaszolta: „igen”.

TOZSÓ JAPÁN MINISZTERELNÖK

csütörtökön a japán birodalmi gyűlés előtt részletesen beszámolt a katonai és politikai helyzetről.

Kijelentette egyebek között, hogy a megszállt területeken a stratégiai biztonságot mindjobban kiépítik. Ezeket az állásokat mind a támadó, mind a védekező

hadműveletek szempontjából már is biztosították.

Az 1943-as esztendő immár a döntő csaták esztendejének lehet nevezni, amelyek lehetővé teszik a biztos győzelem előfeltételeinek további megteremtését. Japán még szorosabb együttműködésben szövetségeseivel együtt fogja megerősíteni támadó hadműveleteit mindaddig, míg az ellenség képtelen lesz a háborút folytatni.

A Fülöp szigeteknek Japán kész függetlenségét biztosítani, ha a lakosság megérti Japán igazi céljait és hajlandó együttműködésre a közös életcél felépítésében. Erre egyre határozottabb készség mutatkozik.

A hindu nép még mindig hihetetlen elnyomást kénytelen elszervezni, de ma már a hinduk a japánokkal együtt küzdenek a közös ellenség ellen. Japán mindenkor kész nekik minden lehető segítséget nyújtani.

Japán magatartása Ausztráliával szemben éppen olyan, mint Csungkinggal szemben. Itt is elkerülhetetlen, hogy Ausztráliára mindaddig sujtának a csapatok, míg az ausztráliaiak fel nem ébrednek illuzióikból.

Japánnak az a szándéka, hogy még ebben az esztendőben elismeri egy burmai állam megalakítását.

A JAPÁN KÜLÜGYMINISZTER A MÁSODIK ARCVONALRÓL ÉS A SZOVJET-JAPÁN VISZONYRÓL

Tani japán külügyminiszter a parlamentben mondott beszédeben a többi között hangsúlyozta, hogy a legutóbbi események megszilárdították a német-olasz együttműködést és a tengelyhatalmak helyzetét Európában.

Az ellenség számára éppen ezért „új második arcvonal” vált szükségessé. Anglia és Amerika megkísérik most már a világot új offenzívák egyhangú jelen tésével befolyásolni. Ha azonban megkockáztatják ezt a kalandot, úgy Kelet-Ázsiában meg fog ismétlődni a mongol invázió tragédiája, Európában pedig a második Dünkirchen.

Japán együttműködése Németországgal és Olaszországgal katonai, politikai és kulturális téren, de más, egyéb viszonylatban is szoros és megdönthetetlen — állapította meg Tani — és az ellenfélnek minden kísérlete, hogy a hármasegyezmény országai között ellentéteket szíson, nevelsége.

Ezután a Szovjet-Útő és Japán viszonyáról beszélt Tani külügyminiszter és megállapította, hogy a viszony semmiiben sem változott és az 1941 áprilisában kötött japán-szovjet semlegességi egyezményen alapul. Felesleges hangsúlyozni — mondotta Tani —, hogy a japán kormány politikája attól függ, hogy a Szovjet-Útő milyen magatartást tanúsít ezzel a megállapodással kapcsolatban.

A FASCISTA PÁRT KÜLDÖTTSEGE A BERLINI ÜNNEPEGEKEN

Csütörtökön elutazott Rómából a fascista párt küldöttsége, amely január 30-án részvesz Berlinben a nemzeti szocialista front uralomátvételének 10. évfordulója alkalmával rendezendő ünnepegeken. A küldöttséget Tarasini, a fascista párt helyettes titkára vezeti. A küldöttséget a fascista párt titkára és a néme nagykövetség képviselői búcsúztatták.

HADIJELENTÉSEK

Keleti szárazföldi harcok

A német véderő főparancsnoksága jelent: Keleten az elhárító szakasz gyújtópontjaiban seregeink a legnehezebb harcok és időjárás körülmények között rendü letlenül helytállanak az ellenség nyomásával szemben.

Szabingrádban a védők hősi ellenállása töretlen. A szovjet csapatok rohamai a nyugati és déli arcvonalzakasz ellen az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlott.

Az ellenség nagyobb csata-repülőgépektől és páncélosokkal támogatott támadásai a Kaukázus nyugati részében megghiusultak.

A Manicstól délre elterülő steppe-vidéken a páncélos csapatok heves ellenséges támadásokat hártottak el. Elfogták az egyik szovjethadosztály vezérkarát. Gépesített egységeink megtisztították a Manics-Don szögletet az ellenség utolsó maradványaitól.

Voronyesztől nyugatra nem csökkenő heveséggel folynak a súlyos harcok. Csapataink a bekorlátozott visszaverése után a parancs szerint — harcolva haladnak vissza az új, megrovíditott vonalakra.

A légi haderő nagyobb köteleket beavatkoztak a földi harcokba és a támadó szovjet csapatok-

nak emberben és hadianyagban súlyos veszteségeket okoztak. A középső arcvonalzakaszon csak helyi jelentőségű hadműveletek folytak.

Az Ilmen-tótól délkeletre eddig eredménytelen maradtak a november 28-án emberben és hadianyagban fölényvel indított erős ellenséges támadások. A német csapatok a légi haderő kötelekkel szoros együttműködésben, — Busch vezérezredes vezetésével, nehéz körülmények között is, fagyban és hózávarokban, váltakozó harcokban minden szovjet támadást visszavertek és mindenhol megtartották állásukat.

Ennek az elhárító csapatának a leg utolsó szakaszában megsemmisült egy bezárt ellenséges erőcsoport, November 28. óta itt 515 páncélosot löttünk ki, sok hadifoglyot ejtettünk, sok nehéz és könnyű gyalogsági fegyvert és egyéb hadianyagot zsákmányoltunk. Az ellenség embervesztésével rendkívül nagyok.

A Ladoga-tó melletti csatában az ellenség megsemmítelte széles arcvonalon páncélos és gyalogsági támadásait. Mint az előző napokon a német csapatok csütörtökön is visszavertek minden támadást és elpusztítottak 19 ellenséges páncélos.

Északafrikában és a Földközi-tengeren

Az olasz főhadiszállás közleménye:

Tripolitániában nem volt semmiféle különösebb harc cselekmény. Német vadászok légharc-

ban lölték őt Curtis mintájú ellenséges repülőgépet. Tuniszban mindkét részről igen élénk felderítő tevékenység folyt. Az ellenség páncélosait tüzéségi tüzzel visszautították.

Egyik légi alakulatunk bombákat vetett Málta szigetén La

Hungária Filmszínház
Ma utóljára:
Negyediziglen
Főszereplők:
Hosszá Zoltán, Eszenyi Olga, Nagy István, Sulyok Mária, Maly Gerő
Szombattól:
KERESZTUTON
Tolnay Ajtay, Perényi, Sonlay főszereplésével.

Vígyszínház mozgó
Ma utóljára
Bolváry Géza remek vígjátéka:
A titokzatos grófnő
A bécsi hangulat, a bécsi muzsika filmje!
Fősz.: Marte Harcell, Wolf Albach Retty, Paul Hörbiger.
Holnaptól: „A szerelem nem szegény.” Magyar film!

Apollo filmszínház
Egy most eszmélő leány első szerelme:
Gyávaság
Főszereplők: Szelezky Zita, Hajmágy, Vízváry, Pethes F., Hídvéghy, Kamarás és Zsily.
A BÉLYEG ÉLETE
kultúrfilm,
MAGYAR HIRADÓ

Valotta tengerészeti támaszpontjára.

Brit repülőgépek elrepültek a Reggio di Calabraban fekvő Roccella Marina, Sideno és Gioiosa felett. Néhány bombát dobtak le, géppuskával tüzeltek két ónatra. Egy ember meghalt, 13 megsebesült. Valamennyiüket robbanógolyók érték.

Ellenséges repülőgépek géppuskából löttek Siracusa vidékén Sassiile és Avola között egy vonatra, Messina vidékén pedig Brolo pályaudvarára. Egy halottat és néhány sebesültet jelentettek. Egy másik repülőgép géppuskatűzzel árasztotta el Ragusa

72 templomot ért bombatalálat Genovában

Genova, január 28. (Szfani). Az angol légi haderő eddig 72 templomot bombáztak Genovában, közöttük 40 plébániatemplomot és 32 kis kápolnát. A leg súlyosabb rongálást szenvedett templomok között van a Szent Lőrinc székesegyház, ahol a híres leváltár teljesen elpusztult.

vidékén a vittorial utat, de kevéssel több a légvédelmi tüzéség tüztől eltalálva lezuhan és kigyulladt.

A német véderő főparancsnoksága közli: Észak-Afrikában élénk kölcsönös felderítő tevékenység volt. A légi haderő újabb súlyos károkat okozott Algír kikötőjében. Egy kereskedelmi hajó és egy üzemenyagraktár kigyulladt.

Német vadászok a Tuniszi libiai határvidéken szétverték egy angol vadászköteleket és saját veszteség nélkül öt ellenséges repülőgépet löttek le.

Nyugati légiháború

Brit légitámadás Kopenhága ellen

A német véderő főparancsnoksága közli: Vadászrepülőink és a légvédelmi tüzéség megghusította az ellenség kísérletét, hogy nappali támadással és a fehétkaró védelmében bombákat dobjon le a Német-öbölben. A vadászt és a tengerészeti légvédelmi tüzéség nyolc négymotoros bombázót löttek le.

Az ellenség éjszakai támadása következtében Nyugat-Németország lakossága körében veszteségek voltak. Tűzkárok keletkeztek nyilvános épületeken, kul-

túrális jelentőségű épületeken, kórházakban és a lakónegyedekben. Ennél a támadásnál hat bombázó repülőgépet löttünk le.

Mint a Német Távíráti Iroda értesül, szerdán az esti órákban néhány brit bombázó gép támadást intézett a dán főváros ellen. Romboló bombákat dobtak le Kopenhága területére. A lakosság körében áldozatok voltak. Az egyik támadó gép a léghárítás tüzésétől kigyulladt és lezuhan.

Németországban munkára kell jelentkezni

a 16—65 év közötti férfiaknak és 17—48 év közötti nőknek.

Berlin, jan. 28. (NTI): A legteljesebb erőkifejtés érdekében Sauekel körveztető a munka-és alkalmaztatási ügyek főbiztosa, ronderletet adott ki a férfiak és nők kötelező jelentkezéséről. Eszerint a lakóhelyéhez legközelebb eső munkügyi hivatalban jelentkezni tartozik minden 16—65 év közötti férfi és minden 17—48 év közötti nő. Természetesen nem esnek jelentkezési kötelezettség alá a már munkában álló férfiak és nők, továbbá tanulók, lelkészek és a külföldiek. Mentések az olyan asszonyok is, akiknek egy még nem iskolaköteles gyermekük vagy 14 éven aluli legalább két gyermekük van.

A ronderlet bevezetése megállapítja, hogy valamennyi német férfi és nő erőt a nemzet életének, szabadságának és biztonságának fenntartásáért vívott — ebben a világháború küzdelemben kizárólag az arcvonalon és a dolgozó néplützösségben bocsátja rendelkezésre és erőklet valamennyien a háború céljainak előérésére összpontosítják, a végső győzelem lehető leggyorsabb kivívására.

Berlin, jan. 28. (NTI): Göbbels dr birodalmi miniszter a „Das Reich” legújabb számában „Előretekintünk” című cikkében kiadta a jelszót a háborúban való totális részvételre.

A háború legkeményebb stádiumában áll, — fejt ki a miniszter a többi között — ennek megfelelően olyan teljesítményt követel amelyet már egyáltalán nem lehet felülmúlni. A német népben sokkal több erő van mint maga is hinni látszik, mindenese több, mint amennyit eszderint kifejt, hogy a háborúnak megadja a döntő fordulatot. — Ezért csak a nemzeti erkölcs parancsának felel meg az, ha ma minden német férfit és nőt, a 17—65 életévig, illetőleg 17—45 életévig a törvény kényszerít arra, hogy munkájával és teljesítményével személy szerint járuljon hozzá a háborúhoz s ezzel a győzelemhez. Más hadviselő országokban ez már régóta így van.

Olyan hadműveleti tartalékok kell teremtenünk a Führer számára — hangsúlyozza a miniszter — amely teljesen elegendő a háború minden lehetősége között és a hadbavonuló katonák helyét nyomban el kell foglalni azoknak a férfiaknak és nőknek, akik még a munkafolyamaton kívül állanak. Ha az eddig megtett és ezután teendő rendszabályok mélyen be-

lenyulnak is az életébe, gyakran minden egyes ember családi életébe is, a miniszter emlékeztet: ezal szemben azokra az óriási áldozatokra, amelyeket az arcvonalon levőknek mindennap meg kell hozniuk.

Mi idehaza — írja tovább Göbbels dr — csak a legkisebb, kötelező köszönetet rójuk le, ha az arcvonal katonái mellé állunk és minden megteszünk hogy erőnkhez képest hozzájáruljunk a győzelem gyorsabb kivívásához.

Le akarjuk győzni ellenségeinket — írja Göbbels — és nem akarjuk, hogy legyőzzenek bennünket. Nemcsak hasonló akaratunk lenni hozzájuk, hanem minden tekintetben felülmúlni akarjuk őket.

Magyar hősök

Kiváló személyes bátorságával és talpraesettséggel vívta ki előljárási és bajtársai ellismerését: Hegyi János őrvezető, egyik utász-zászlóaljunk tisztese.

1942. szeptember 27-én éjszaka, amikor osztagával drótkadályokot telepített saját védvonalunk elé, embereitől feladatta teljesítése közben messzebbre távozza arra lett figyelmes, hogy a tőle mintegy 40 lépésnyire fekvő horhosban gyanus mozgás van. Haladéktalanul világító töltényt lött ki és annak fényénél megállapította, hogy a horhosból egy erős szovjet gyalograj készül a közelben levő géppuskafésztkünk felé. Az ellenséges csoport látvány fel-fedeztetését, azonnal géppuskatűze: zúdított és kézigránátokat hajított a géppuskaállás ellen, hogy az mégis leküzdje. Hegyi őrvezető a nála levő két lézigránáttal igyekezett veszélybejutott géppuskás bajtársain segítségni, akik közül ekkor már harman harcoktelencekké lettek. Fokozta a vészedelemet az, hogy a géppuska nem árthatott a horhos holterében megghúzó ellenségek. Hegyi őrvezető tehát a mellette levő golyószóróhoz ugrott, hogy azzal szórja szét a támadókat. Szerencsétlenségére a golyószóró is elakadt. A hősielkü őrvezető másodpercek alatt szétzeredte a fegyvert és szembe helyezte úgy, hogy annak kezelője is felvehette a harcot a szovjetrajjal. Hegyi őrvezető lélekjelenlétének köszönhető, hogy az ellenséget kézigránáttal, valamint a golyószóró hatásos tüzével sikerült visszafüzni, mielőtt a szovjetraj súlyos veszteségeket szenvedett.

Szmracsányi Lajos egri érsek meghalt

Nagy gyász van a katolikus egyháznak. Szmracsányi Lajos egri érsek áldásos és eredményekben gazdag életének 92. évében csütörtökön délután fél 3 órakor meghalt.

Dr Szmracsányi Lajos egri érsek és metropolita, pápai trónálló 1851-ben született a Sáros megyei Darócon. Belső titkos tanácsos, az I. o. Vas-koronarend és a Magyar Erdemrend Szent Koronával ékesített Nagykeresztjének tulajdonosa. Egerben végezte a teológiát és 1873-ban szentelték áldozópappá. Ezután Miskolcon működött, mint káplán, majd 1892-ben az egri érsek aulába rendelték. 1905-ben püspökké szentelték és Samassa József érsek segédpüspöke lett. 1912-ben Samassa József bíboros mellett koadjutorra nevezték ki utódlási joggal és cyrri érseki címmel. Ugyanabban az évben, Samassa bíboros halála után emelkedett az érseki székre.

Működéséhez főegyházmegyeje erőteljes felvirágzása fűződik. Sok iskolát, zárdát és plébániát alapított, emellett bőkezűen támogatta papjai irodalmi működését is. A világháború károsultjai érdekében rendkívül jelentős munkásságot fejtett ki birtokán és egri palotájában kitűnően felszerelt hadikórházat tartott fenn. A leégett Gyöngyös földönfutó lakóinak fejedelmi bőkezűséggel sietett támogatására. A forradalmak idején sok üldözést kellett szenvednie és a kommunisták két ízben fogságba is vetették.

1912 óta tagja volt a főrendi háznak. 1927-ben, a felsőház első érdemleges ülésén emlékezetes beszédet mondott a jogfolytonosságról. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótanácsának és elnöke a katolikus kongruabizottságnak.

A 16 testvérből egyetlen nővére van még életben az érseknek, aki Szinyei-Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszter édesanyja.

Az érsek utolsó napjai

A szerdai napot Szmracsányi érsek még jó kedéllyel, vidáman töltötte.

Csütörtök reggel is felkelt agyából, fogadta az érseki iroda

előadóit és hivatalos iratokat irt alá. *Ebéd után azonban váratlanul rosszul lett és egészen rövid idő múlva agonizálni kezdett.*

Vitéz Subik Károly pápai prelátus, oldal-kanbnok akkor feladta Szmracsányi érseknek az utolsó kenetet.

Az érsek utójára vasárnap végezte el a szent gyónást.

Az elhunyt Szmracsányi érsek egyike volt az utolsó évszázad legnagyobb magyar főpapjainak. Adakozó volt. Rengeteg plébániát szervezett, számos templomot és iskolát építtetett. Rendkívül melegsívű ember és áldozatos hazafi volt. Az utolsó hivatalos irat, amit csütörtökön irt alá, két telepes községben felépítendő templom javára 50-50 ezer pengő kiutalásáról intézkedik.

Az érsek betegsége

Szmracsányi Lajos érsek halálát egy 1939-ben szerveztében keletkezett belső daganat okozta. Akkoriban heteken keresztül súlyos betegen feküdt. Kerekes László dr. egyetemi m. tanár, a Vöröskereszt főorvosa odaadó buzgalommal kezelte a nagybeteg érseket, akinek állapota fokozatosan javult. 1942 karácsonya előtt ismét rosszul lett és az egyre rohamosan súlyosbodó betegség annyira megviselte szívét, hogy csütörtök délután fél 3 órakor vitéz Subik Károly érseki irodavezető karjai között kilehelte lelkét.

Hétfőn lesz a temetés

Az egész főkáptalan az elhunyt érsek temetési szertartásának elvégzésére Serédi Jusztinián bíboros hercegprímást kéri fel.

A temetés február 1-én, hétfőn délelőtt 9 órakor lesz az egri székesegyházban. A koporsót a székesegyház kriptájában temetik el. A temetéskor az elhunyt érsek földi maradványait az érseki palota kápolnájában ravatalozzák fel.

A miniszterelnök részvétele

Dr Szmracsányi Lajos egri érsek haláláról táviratilag értesítették a Kormányzó Úr kabinet-irodáját és Eger város országgyűlési képviselőjét, Kállay Miklós miniszterelnököt. A miniszterelnök a hír vétele után telefonhoz kérte vitéz Subik Károly pápai prelátust és élőszóval fejezte ki mélyszéges részvételt.

Vöröskeresztes testvérek kitüntetés

Üzvegy vitéz Horthy Istvánné a Magyar Erdemkeresztet kapta a hadiszalagon

A Kormányzó Úr Öfémleltósága az ellenség előtt tanúsított bátorságát és kiválóan eredményes, bátor magatartásukért több vöröskeresztes testvért kitüntetésben részesített.

Üz. vitéz nagybátyai Horthy Istvánné született gróf Edelsheim Juliának a Magyar Erdemkeresztet a hadiszalagon adományozta.

A kinevezéseknél nem mellőzhetők a háborús katonai szolgálatot teljesítő tisztviselők

A m. kir. belügyminiszter a törvényhatóságok vezetőihez rendelkezett intézkedett, amelyben közölte, hogy a minisztertanács az állami kinevezésekkel kapcsolatban azt a határozatot hozta, hogy a kinevezéseknél nem mellőzhetők a háborús katonai szolgálatot teljesítő olyan alkalmazottak, akik rangsorbeli helyzetük szerint sorra kerülnek, feltéve, hogy nem forognak fenn a kinevezést kizáró körülmények.

A kinevezésnél különösen tekintettel kell lenni az olyan alkalmazottakra, akik harctéri érdemeikért kitüntetésben részesül-

tek, továbbá, akik harctéri szolgálatuk alatt ellenséges harc eszközök behatása folytán megsérültek, illetve megsebesültek.

Ugyanílyan szempontok fennforgása esetén a harctéri katonai szolgálatot teljesítő kérelme a pályázat útján beöltendő állásoknál is figyelembe veendő.

Mint hogy a belügyminiszter azoknak az érkezői, szempontoknak érvényesítését, amelyek az említett rendelkezésnél irányadóul szolgáltak, az önkormányzati közszolgálat keretében is feltétlenül szükségesnek tartja, felhívta a kormányhatóságok

DEBRECZEN 1943. I. 29.

első tisztviselőit, hogy a saját hatáskörébe tartozó kinevezéseknél és egyéb alkalmazásoknál ennek a rendelkezésnek érvényesítéséről gondoskodjanak egyúttal utasította a vármegye alispánjait, hogy a vármegye területén levő megyei városok polgármestereit hasonló értelemben utasítsa.

A kormányzói család adományai a hadbavonultak hozzátartozóinak

A hadbavonultak hozzátartozóinak támogatására rendezett országos gyűjtési akció javára a Kormányzó Úr 5000 pengőt, a Főmeltóságú Asszony 1000 pengőt, öz. Horthy Istvánné 500 pengőt és ifj. Horthy Miklós 500 pengőt adományoztak.

Csokonai halálának évfordulója

Tegnap volt 138 éve annak, hogy Csokonai Vitéz Mihály, Debrecen szülötte és a magyarság egyik legnagyobb költője meghalt. Az évforduló alkalmából a Csokonai Kör elnöksége szokásához híven kegyeletos módon emlékezett meg nagy névadójáról.

A költő szobra előtt dr. Pap Károly ny. egyetemi tanár, a kör elnöke mondott tömör és színvonalas beszédet Csokonai jelentőségéről és nagyságáról, majd elhelyezte a koszorút.

A szobortól a költő Hatvan utcai sírházhoz vonultak ki az elnökség tagjai dr. Pap Károly elnök vezetésével, ahol Csobán Endre főtitkár tett le koszorút s beszédében a lélekújító Csokonai állította a magyarság és Debrecen élésményképül.

Illetékes katonai hely közlése

Előfordult, esetekben kifolyólag, hogy az orosz fogságba került magyar katonák sorsáról való felvilágosítás céljából egyesek a stockholmi követségükhöz fordultak, illetékes katonai helyről közlik a magyar közönséggel, hogy ez az eljárás téves és eredményre nem vezethet, mert az orosz hadifogságba esett magyar katonák diplomáciai úton való kutatása a háború tartama alatt nem lehetséges.

Dr Papp Károly elnök üdvözlése a Csokonai Körben

A Csokonai Kör tagjai tegnap délelőtt Csobán Endre főtitkár vezetésével a költő üdvözlését adták meg dr. Papp Károly elnök lakásán, hogy nevenapja alkalmából kifejezzék jókívánságukat és együttérzésüket. A megjelentek nevében Csobán Endre főtitkár üdvözölte néhány kérés nélkül szóval dr. Papp Károlyt, kérve Isten áldását további munkásságára, amit a magyar kultúra és a Csokonai Kör felemeléséért végez. Dr. Papp Károly meleg szavakkal köszöntötte meg az ünneplést és a jókívánságokat, ígéretet téve, hogy ezután is éppen olyan odaadással fog dolgozni minden kulturális ügyért és elsősorban Debrecenért és a Csokonai Körért, mint eddig tette. A megjelentek ezután hosszabbban elbeszélgettek dr. Papp Károly professzorral és nejevel.

Bérouót vidékre rendezien éjjel nappal Szabó Mihálynéól
Ötvös u. 51. telefon 1-91.

Révész Imre püspök nagyszabású előadást tart a keresztyén egység kérdéseiről

Az utóbbi idők egyik legérdekesebb és legmélyrehatóbb problémája a keresztyén egység kérdése. A katolikus és református egyházi élet részéről csak a legnagyobbak mernek ehhez a kérdéshez nyúlni, mivel nemcsak kivételes tapintatot, hanem mindenekfelett nagy felkészültséget is igényel.

Éppen ezért különösen fokozott érdeklődéssel tekintenek D. dr. Révész Imre püspök elő-

adása elé, amelyet február 1-én, hétfőn délután 5 órakor fog tartani a református értelmiségi fő-fiak konferenciáján a ref. egyház tanfestertermében. Kálvin-tér 17 alatt.

A konferenciára Uray Sándor már szétküldte a meghívókat. Kár, hogy a terem nem tágasabb, mert az érdekes előadást sokszázan szívesen meghallgatnák.

Tizenhét ezer pengős pénzbüntetés egy mázsa csempészahéj vásárlása miatt

Nyerges Miklós törvényszéki bírósági elnök Farkas Ignác Hatvan-utcai cukrász, aki régebben román megszállt területekről csempészett fahéjból vásárolt egy mázsát. — A bírósámorgazdaság miatt 18.800 pengő megfizetésére kötelezte a

cukrászt.
A vádlottak padjára került még tíz álmódi gazda, akik a fahéjon kívül borsot, szekfűszeg is csempészték. A gazdákat fejenként 400 pengőre ítélte a bírós.

Zálogházi árverésen..

Óriási érdeklődés — Minden felhajtott áron cserélt gazdát — Az „aranyláz” elfogta az embereket

Tegnap árverés volt a Városi Törvényszék és Hitelezési Zálogházban. Mint minden hónapban egyszer, a ki nem váltott és meg nem hosszabbított zálogtárgyak kerültek árverésre.

Ezúttal óriási érdeklődés volt az árverés iránt. A zálogház hatalmas termét zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők. Tekintve, hogy cserélődött a publikum, bátran lehet állítani, hogy több mint félezer ember jelent meg. Az árverések állandó látogatói mellett most a nagyközönség is fokozott érdeklődést mutat. Sokan így akarnak ruhaneműhöz és fehérneműhöz jutni.

De bizony itt is meg kellett mindennek adni az árat, aki valamit meg akar szerezni. A résztvevők alaposan felverték az árakat. Mindjárt az első tétel néhány méter kelme volt, húszpengős kikiáltási árban és néhány pillanat alatt nyolcvan pengőre verték fel. Így ment ez végig. Egy viseltes tavaszi ka-

bátért megadtak százhusz pengőt, egy abrosz hat szalvétával beven pengőért kelt el. Huszharmincan licitáltak egymásra az egyes tételeknél.

Hanem ami az aranyeműk árverésénél lezajlott, azt már egyenesen „aranyláz” kell minősíteni. A közönség egy részét valóban elfogja az arany utáni sóvárgás és akinek pénze van, vásárol durére-borúra. A tegnapi árverésen is hallatlanul felhajtották az árakat. Az aranytágyakért „minden pénzt” megadtak. Egygrammos vékonyka gyűrűért képesek voltak hatvan pengőt megadni. Általában 50-60 pengőért cserélt gazdát az aranyeműk grammja, holott a normális ár 20-25 pengő között mozog grammonként. Persze, sokan könnyen ráfizelhetnek majd a „drága aranyra”. Megállapítható, hogy az árfelejtésnek kizárólag a tömeghisztéria az oka.

Vitéz Toókos Gyula ny. tábornok fiát moinársegéddé avatták

40 új segéd avatása az Ipartestületben

Ritkaságszámba megy, hogy magasabb képzettségű egyének ipari pályán képeztessek ki magukat. Még az ilyen ritkaságok közül is kiemelkedik az ipar megbecsülésében az a segédavató, melyet tegnap ünnepélyes keretek között végeztett az Ipartestület előjárósága.

A felszabaduló tanoncok között első helyen szerepelt vitéz Toókos Csaba joghallgató, aki molnárségéddé lett. Sérényen és feltűnés nélkül foglalt helyet a többi szabaduló között.

Vitéz Toókos Csaba annak idején szabályszerűen beszegődött tanoncnak és a Hortobágy malomban tanulta ki a mesterséget. Mindenki tudta a rokonszenves fiatalemberről, hogy annak idején katonaiskolába ment, annál feltűnőbb volt, hogy a segédavatósn látjuk viszont.

A vele folytatott beszélgetés során vitéz Toókos Csaba elmondta, hogy az erőltetett sport megártott a szívének és ezért kénytelen volt a katonai pályáról lemondani, most már harmadéves jogász. Emellett szabad idejét arra használta fel, hogy a malomszakmában alapos kiképzést nyerjen. A malomban — mint mondta — a zsákolás kivételével, mert ez is nehéz sport, minden munkát éppenúgy végeztet, mint a többi molnártanuló és igyekezett a mesterséget alaposan elsajátítani. Ez siker-

rült is, mert a tanoncvizsgálatot bizottság előtt kitüntetéssel megfelelt.

— Foglalkozom azzal a gondolatával is — mondta — hogy a megyei közigazgatási pályára megyek, de sokkal valószínűbb, hogy mivel több malmunk van Erdélyben, ezeket személyesen fogom vezetni, illetve irányítani.

A bátor kezdeményezés bizonyosan jó hatással lesz más úri-családok fiaira is és kétszertelenül akadnak követői vitéz Toókos Csaba joghallgató moinársegéddé úrnak.

A felavatandó segédekhez Szenáry Sándor elnök intézett buzdító szép beszédet, kérte hogy nemcsak segéd, de majd mesterszerekben is állandóan önképzéssel fogassék tudásukat. Figyeltükbe ajánlotta, hogy a magyar ipar fölföldön is elismert és ezt a dicőiséget, amit az öreg iparosok eddig szereztek a fiataloknak kell a jövőben növelniük.

Kovács Lajosné üdvözlése

Galamb Ferenc testületi elnök Kovács Lajosné üdvözölte abból az alkalomból, hogy segédvizsgát tett. Örömet fejezte ki az elnök afelett, hogy még ma is akadnak derék iparosasszonyok, akik nemcsak hitvesi kötelességüket teljesítik férjük mellett, de vállalkoznak a mesterséggel járó terheket is.

Az iparban és az iskolában egyformán kitűnő előmenetelért kitüntető oklevelet kapott Grünfeld Veronika nőiszabó, aki Grünfeld Salamon tanítványa.

Az új segédek

A felavatott segédek névsora a következők: *Vitéz Toókos Csaba* molnár, *Flaskai Lajos* sütő, *Tóth Ilona* nőiszabó, *Less József* cipész, *Kovács Lajosné* fodrász, *Ábrányi László* asztalos, *Juhász András* cipész, *Weiszbwer Klára* kozmetikus, *Erdői Aranka* nőiszabó, *Kronberger Tibor* kőműves, *Grünfeld Veronika* nőiszabó, *Gilányi Erzsébet* fodrász, *Balogh Sándor* szobafestő, *Szűcs József* kárpitos, *Szász Viola* nőiszabó, *Nagy Ferenc* autószerelő, *Bába György* férfiszabó, *Szalmáris Gizella* nőiszabó, *Engelbrecht Erzsébet* fodrász, *Reich Magdolna* nőikalkulációs, *Nagy Zoltán* vasbútorlakatos, *Szász Béla* vízvezeték-szerelő, *Sándor László* férfiszabó, *Sági Lajos* szobafestő, *Bogdánffy Gyula* lakatos, *Engelmann László* műszerész, *Torkos Gyula* férfiszabó, *Kovács András* lakatos, *Pollák Tibor* aranyműves-ékszerész, *Riczú József* kerékgyártó, *Fazekas László* műszerész, *Markbreit Simon* István férfiszabó, *Menyhárt János* kályhás, *Mezei Imre* cipész, *Pusztai Miklós* kárpitos, *Grünblatt Tibor* autószerelő, *Tar János* szűcs, *Horovitz Ervin* aranyműves-ékszerész, *Kertész Katalin* nőiszabó.

SZÍNHÁZI MŰSOR:
Pénteken este: **Gésák.** Munkás propaganda előadás.
Szombaton délután: **Gésák.** Fülléres helyárral.
Szombaton este: **Haragszom rád, B)** bérlet.
Január 31-én, vasárnap délután **Kata, Kitty, Katinka.**
Január 31-én vasárnap este: **Vén diófa** Pethes Ferenc és U. Kováts Terus felléptével.

SZÍNHÁZI KISTŰKÖR

HÁROM ESTE VENDÉGSZEREPEL DEBRECENBEN KARÁDY KATALIN. Soha nem tapasztalt arányú érdeklődés nyilvánult meg a Karády-esték iránt és ennek eredményeként elővételben minden jegy elkel az eredetileg tervbe vett kedd és szerda esti előadásokra. A mindenfelől megnyilvánult óhajnak engedve B. Unger István direktor csütörtökön este telefonon felhívta Karády Katalint és sikerült megállapodni arra nézve, hogy a legnépszerűbb magyar filmszínésznő még egy harmadik este is fellép Debrecenben. Így Karády Katalin csütörtökön este is kiváló hangversenyt tart a Csokonai Színházban. 16 legnépszerűbb slágerét énekli el három részben,

Csokonai Színház
Pénteken propaganda munkás-előadás
Gésák
nagyoperett.

Tánciskolák

* **Vaitay Margit** tánc- és mozgásművészeti iskolájában február 5-én diákok részére tánc-tanfolyam kezdődik. Kossuth 11.
* **Új tánc-tanfolyam** a volt Bartalis tánciskolában február elsején kezdődik.

de ezeken kívül a közönség kíváncsiságára más dalokat is énekel. A műsor többi részét négy irodalmi értékű egyfelvonásos, köztük *Zilahy Lajos* „Éjjeli zene” és *Herczeg Ferenc* „Két ember a bányában” c. darabja tölti ki a társulat tagjainak felléptével. A főszerepeket *Moóry Lucy*, *Zách János*, *Márky Géza* stb. játsszák.
U. KOVÁTS TERUS ÉS PETHES FERENC a magyar filmek népszerű komikusa felléptével ke ről előadásra vasárnap este a „Vén diófa” huszonötödöszer.
A **VIOLETTA** c. kémoperett ősbemutatója február 6-án lesz a Csokonai Színházban. A bemutatóra Debrecenbe jön több fővárosi színigazgató és a budapesti színházi sajtó munkatársai. A Koltay-Németh operett próbái erősen folynak Belezna Unger

István direktor irányításával, a darab káprázatos kiállításban, nagyszerű szereposztásban kerül színpadra.

FILM

A TITOKZATOS GRÓFNŐ. A VIGSZINHÁZ fordulatot, szórakoztató, könnyű bécsi filmet mutatott be nagy közönségsikerrel. A békebeli Bécs gondtalan, a császári udvar körül forgó életét mutatja be, — idézi fel a film másfél órára. Finom szatíra is van a filmben, a régmúlt, letűnt világ visszáságairól. Bolváry rendezte, *Cziffra Irta*, *Halmay János* szlik benne, így magyar vonatkozásai is vannak. A szereplők között elsőrangú a fődramatör, és *Hausgenoss*. Erdemes megnézni.

Mozit kér az Ipartestület

A honvédsaladók javára történő gyűjtésről és szakmai kérdésekről tárgyalt az előjáróság

Az Ipartestület előjárósága Galamb Ferenc elnöklésével tegnap este ülést tartott. A Kamara részéről *Pieskó András* titkár, az Iparhatóság képviselőiben *Kapros László* jelent meg, ott voltak még dr. *Ménes Lajos* ügyész és a vezetőség tagjai teljes számban.
Galamb Ferenc elnök beszámolt pesti útjának eredményéről, majd bejelentette, hogy az Ipartestület közgyűlését előkészítik és ha csak lehetséges, még februárban, legkésőbb március elején megtartják.
Napirend előtt érdekes felszólalás hangzott el. *Pataky József* alelnök kérte, hogy indítson mozgalmat az előjáróság az iránt, hogy a Debrecenben szabadabbá vált ötödik mozgófénykép színházi engedélyt az Ipartestület kapja meg. Erre már van példa, a dombóvári ipartestület is kapott egy moziengedélyt és ott hat éve nem emelték a tagdíjat, ellenben rendszeresen támogatják elagott iparosait és most a hadbavonultak családjait.
Másik kérdés, amit szóvá tesz, *egyesekek viselkedése a hadbavonultak családjai részére történő gyűjtést végzőkkel szemben.* Hangoztatta, hogy mindenkinek tehetsége szerint kell áldoznia erre a leghazafiasabb célra, éppen ezért szomorúan látja a sajnálatos eseteket, melyek történtek. Ezek közül néhányat felmentli.
Pataky József azt kérte, hogy az előjáróság vegye felülvizsgálat alá az összes gyűjtőlevelet és ahol aránytalanságot lát ott jóindulatúan figyelmeztesse az illetőket hazafias kötelességük teljesítésére, ahol azonban szükségessé, indítson eljárást. Ez a gyűjtés az iparosság vizsgálja és fokmérője — fejezte be *Pataky* beszédét — és ezért nem lehet a visszasságok mellett szó nélkül elmenni.

Galamb Ferenc elnök: A moziengedélyre vonatkozólag megjegyzem, hogy nagyon üdvös és hasznos dolog lenne, ha a belügyminiszter úrtól az ötödik moziára szóló engedélyt mi kapnánk meg. *Mindenestre megkíséreljük az előjáróság felterjesztését illetékes helyre juttatni.* Nagyon jól tudnánk gyümölcsöztetni a jövedelmet a hadbavonultak és az öreg iparosok javára.

— Ami a gyűjtéssel kapcsolatos észrevételek: illeti, örömmel állapítom meg, hogy az iparosok általában megértették a *Kormányzó* *Öfomlottsága* *kérő* *szavát* és *ereje megfessítésével adta tanujelét hazafiaságának, hűségének és a honvédség iránti szeretetének.* Most már negyedik fordultunk az iparosokhoz rövid időn belül és a nehéz napok, a szűkös helyzet ellenére majdnem minden iparosársunk elszakított magától egy darab kenyert, hogy másnak is adjon. Számítottunk rá, hogy lesznek olyanok, akik nem hallják meg a kérő szót és nem anyagi erejükhez képest járulnak hozzá az önkéntes adózáshoz. *Még szomo-*

rúbbak azok az esetek, ahol nemcsak az adakozást tagadták meg, de meg személyeskedtek is a gyűjtőkkel szemben. Nagyzümmel bírok között akadnak olyanok, akik 1—2 pengőt löktek oda „koldus alamizsna” módjára. *Már tegnap intézkedtem, hogy az izeket tekintsek át és ha azt látjuk, hogy nem tettek eleget kötelességüknek, ott felszólítjuk az illetőt a mulasztás pótlására.* Ha valaki ennek ellenére nem veszi ki az öt arányosan megillető részét az adakozásból, annak nevét és a körülményeket írásban jelentjük a főispán és polgármester uraknak.
Fazekas István bádogosmester kérte, hogy az előjáróság tagjait is vonják be az izek átmozgásába.
Gacsárdy Mihály, a férfiszabószakosztály elnöke közölte, hogy a férfiszabók *mult év május óta havonként mintegy ezer pengőt adnak a hadbavonultak családjainak.*

Az előjáróság elfogadta *Pataky József* alelnök mindkét javaslatát.
Lajos Béla aljegyző ismertette azt a javaslatot, hogy a tanoncoktatást reformálják meg. Előkészít tanfolyamot végeztesse mindenkinél, mielőtt szerződtenék. Az elemi iskola felső osztályai feleljenek meg az iparostanonciskola 1—2 évfolyamának. Így a tanonciskola tisztán ipari képzéssel foglalkozhatna.
Schiff Lajos ügyes szakosztályi elnök lemondott tisztéről. *Oláh Janos* vízvezeték-szerelő visszalép a szakosztály vezetésétől egészségi okokból. *Pásztor Károly* vagy *Jakab Józsefet* ajánlja. Az előjáróság 3 havi szabadságot adott *Schiffnek*, a szakosztályt hivatalból összehívják, hogy előjárósági póttagot válasszanak aki az elnököt helyettesíti.

Németh Lajos lemondott a tanoncvizsgáto bizottsági tisztéről, mert a mestervizsgáto bizottságba választották meg. A lemondást tudomásul vették.
Galamb Ferenc elnök bejelentette, hogy *Szilassy László* főispán megleghangú levélben mondott köszönetet az Ipartestület által adományozott 1500 pengőért.

Az elnök részvétellel emlékezett meg dr. *Koller József* tanácsnok ért gyászról, mely *edasatya halálával érte.* A testület és az előjáróság nevében részvétiratot intézett hozzá és a temetésen testületileg résztvettek. *Koller József* tanácsnok húsz év óta az Ipartestületnek és az iparhatóságnak biztosa és annyi munkát végzett az iparosok érdekében, mint más tisztviselő egyik sem, mert ezt az állást senki sem töltötte be még ilyen hosszú ideig. Ha örömben együtt vagyunk — mondta *Galamb* — úgy érzem, hogy a bánathat is osztozunk kell.

Az előjáróság id. *Koller József* emlékének egy perces néma felállással áldozott.
Bejelentette *Galamb Ferenc*,

hogy *Február végén kultureltélyt rendeznek az Arany Bikkában 5—11 óráig, színvonalas műsort adnak és utána a fiatalok számára tánc lesz.* Így biztosítják a néhány ezer pengős bevételt, melyet a hadbavonultak és az öreg iparosok segítésére fordítanak. Az estélyt a kulturszakosztállyal és az Iparosdalárdával közösen rendezik: február hó 28-án.

Tudomásul vették, hogy a vízvezeték-szerelő szakosztály megalkította a bajtársi szolgálatot a hadbavonultak támogatására. Örömmel fogadták a bejelentést, — amit már a „Debreceni”-ből reggel olvastak, — hogy az iparosok között a gyűjtés eredménye eddig 16.788 P. Még 18 gyűjtőív összege van kint.

Az IPOK közgyűlésére *Szendrey Sándor* alelnök, *Nagy József* és *Vangor Antal* utaznak fel Budapestre.
Krisch Károly bejelentette, hogy az Iparoskör vasárnap kulturdélután rendez és ezen *Szőőr József* igazgató tart előadást annak érdekében, hogy a szülők adják gyermekeiket ipari pályára.

Boldogh József kérte, hogy a szakosztályok a testületi közgyűlés előtt ejtsék meg a tisztújításokat.

Pongrác Árpád asztalosmester méltatta a gyűjtést végzők érdemeit és javasolta, hogy irasban fejezzék ki a testületi köszönetét, hogy így emléküik maradjon erről a sok fáradalommal járó munkáról.

Galamb Ferenc azt felelte, hogy a hivatalos felterjesztésben mindenkiről személyszerint említés tesznek és közlik, hogy mennyit gyűjtöttek és az előjáróság előtt nyilvánosan fognak nekik köszönetet mondani hazafias, szép munkájukért.

Felhívás az iparos gyűjtést végzőkhöz

Az Ipartestület vezetősége felkéri mindazokat, akik a bizottságokban az iparosok között a hadbavonultak családjai részére gyűjtést végzik, de még az ívekkel nem jelentkeztek a központi bizottság előtt, hogy szíveskedjenek a gyűjtésüket sürgősen befejezni és mielőbb jelentkezni. A bizottság minden este 6—8 óráig az Ipartestületen teljést szolgál.

Háromhónapi fogházra ítélték Palatinus Józsefet a „szabadkőműves”-perben

Budapest, jan. 28. Tegnap délelőtt tartotta folytatólagos főtárgyalását Palatinus József perében a budapesti törvényszék. Kihallgatták a tárgyaláson azokat, akik annak idején a kolozsvári Unió szabadkőművespárhó vezetői voltak. Esku alatt vallották, hogy egyik főmagánvádló sem volt tagja a szabadkőművespárhóhoz.

A bíróság *Palatinus Józsefet* 9 rendbeli sajtó útján elkövetett rágalmasdás vétségében bűnösnek mondotta ki, ezért három hónapi fogházbüntetésre ítélte. Kötelezte továbbá a bűnügyi költségek megfizetésére és az erkölcsi kárra való igénykeresetre a főmagánvádlókat polgári útra utasította.

Új sebesvonat pár Debrecen-Nyiregyháza között

Tegnaptól, csütörtöktől kezdve Nyiregyháza—Debrecen között a MÁV egy sebesmotorosvonatpárt helyeztet forgalomba.
Az 1801-es sebesmotor Nyiregyházaól indul 17 óra 13 perckor, Debrecenbe érkezik 18 óra 10 perckor. Innen azonnal csatlakozás; kap Budapest nyugati pályaudvarra. Debrecenből indul 18 óra 26 perckor. Budapest nyu-

gatúra érkezik 22 óra 52 perckor. Ellenirányban Debrecenből indul 11 óra 50 perckor és Nyiregyháza érkezik 12 óra 47 perckor.
Ehhez a vonathoz csatlakozik a Budapest nyugatról 7 óra 10 perckor induló gyorsmotorosvonat, mely Debrecenbe 11 óra 40 perckor érkezik.

A 12 életévüket elérő fiúk és a 16 életévüket elérő leányok bejelentési kötelezettsége

A m. kir. belügyminiszter úrnak a személyes bejelentési kötelezettség teljesítése ügyében 380.000—1941. B. M. szám alatt kiadott rendelete értelmében minden év január hó 1. és 31. napja között azokat a fiú gyermekeket, akik az év folyamán a 12. továbbá azokat a leányokat, akik az év folyamán 16. életévüket elérik, a rendőri bejelentő hivatalnál be kell jelenteni.

Felhívom tehát mindazokat a családfeket, illetve szállás- vagy munkaadókat, akiknek gondozása, illetőleg felügyelete alatt olyan fiú gyermek van, aki 1931-ben született és olyan leánygyermek van, aki 1927. évben született, hogy ezeket a gyermekeket f. évi január hó 31-éig a m. kir. rendőri bejelentőhivatalnál külön-külön jelentsek be. A bejelentést a dohánytözsdekben 2 fillérért beszerezhető, külön e célra szolgáló bejelentőlapokon kell teljesíteni. A bejelentési kötelezettség elmulasztása kihágás és 15 napig terjedhető elzárással büntetendő. *Polgármester.*

Furcsa amerikai indítvány

„Világrendőrség, világőrvény-szék”

Genf, január 28. (Német TL) Newyorkból jelentik: *Keck* képviselő, a képviselőház külügyi bizottságának egyik vezető tagja határozatot nyújtott be, amelyben a tartós béke biztosítására „világrendőrség vagy világőrvényszék létesítését” indítványozza. (MTI.)

Kecskemét három finn hadiárvat vállal

Kecskemét város kisgyűlése az egyesült női tabor mozgalma kapcsán elhatározta, hogy a város a háború tartamára övállalja három finn hadiárva ellátását.

RÖVID TÁVIRATOK

Koppenhága: A szerda délutáni Koppenhága elleni angol légitámadás áldozatainak száma az észzaka érkezett jelentések szerint eddig 17 halott és 70 sebesült, ezek közül 15 súlyosan sebesült. (MTI.)

A *Razon* c. nagy bolíviai lap palotáján a tűzvész teljesen elpusztította. —o—

Bismarck Ottó, német birodalmi meghatalmazott miniszter a quirinál német nagykövét távollétében Ruge alezredes, a német rendőrség lovassági felügyelője szerdán este átadta a Ducenak a híres hannoveri ménes egyik lovát, Hannover város ajándékképpen.

Fogtechnikus
segédet, jó munkaeót, jó fizetéssel felveszek. Fülöp laboratórium, Budapest, IV. Kossuth Lajos u. 15.

A Kormányzó Úr Csata altábornagyot vezérezredessé nevezte ki

Vitéz Littay és Declava vezérezredeseket a tényleges szolgálatból való kiválásuk alkalmával magas kitüntetésben részesítette

A Kormányzó Úr nemes csata altábornagyot február elsején ranggal a m. kir. honvédség I. állományfőcsoport A-csoportjában a tábornoknál vezérezredessé nevezte ki.

Egy másik legfelsőbb kéziratban a Kormányzó Úr sajátlaltal veszi tudomásul, hogy vitéz Littay András vezérezredes szolgálati idejének leteltével a tényleges állományból kiválik. Ebből az alkalomból közel harmincegy évi szolgálati ideje alatt, különösen honvédel-

mi miniszteri helyettesi minőségében teljesített kimagasló és eredményes szolgálatait a Különös Dícsérő Elismerés lát-ható jeléül a Magyar Koronás Nagy Aranyérmét hadiszalag-on adományozta.

A Declava Zoltán vezérezredeshez intézett kéziratban a Kormányzó Úr a szolgálati idejének leteltével a tényleges szolgálatból kiváló vezérezredesnek kimagasló eredményes szolgálatait elismerésül a Magyar Érdemrend Nagyereszt-jét adományozta.

Ismerjük meg városunkat

Mester-utca

Ez az utca se ott húzódott, ahol ma. Ma a Bethlen utcából nyílik és kihúzódik keleti irányban a Böszörményi utig. Hajdan, a XIV. században a mai Bethlen utca volt a Nagy-Mester utca, ez a mai Mester utca meg minden valószínűség szerint a Kis-Mester utca. A legelső utcák egyike. Voltak, akik úgy magyarázták eredetét, hogy itt laktak a mesterek nagyobb számban, ez azonban már azért se helytálló, mert ez a rész csaknem teljesen gazdalkodónegyed ma is, annál inkább az volt a multban. Mások szerint iskolamesterek laktak bőséges számban ezen az utcán, mivel közel esett az iskolához. Ez se helytálló, mert ennek sincs különlegesebb nyomos magyarázata, mint a mester szó. Ellenben annál elfogadhatóbb Boldizsar Kálmán magyarázata, aki úgy fejtegeti ezt az utcanevet, hogy ez a rész is a debreceni Dósa-család vagyona képezte. Dósa pedig igen sok okirat is magiszternek, mesternek emlegeti, tehát Dósa mestertől ered az elnevezés, akinek ezen a tájon a Csemete utcával egyetemben gyümölcsös kertjei voltak akkoron, ki egészen a bővizű, hajdani Tócsa folyóig és a vége, ott, ahol a Hajo utcára szakad, ugyanolyan vásártartási joggal felruházott rész volt, mint a Hatvan, Piac vagy Cegléd utca. Még a XVIII. században is Kis- és Nagy-Mester utcákról olvashatunk de már Hunyadi János és özvegye Szilágyi Erzsébet adta vásárlója volt ennek az utcának, egy időben kapta a Csapó utcával. Valamikor Debrecen a Hunyadiak földesúri birtoka is volt, így kapott éppen a Mester utca is vásártartási jogot a nagy törökverő 1513 és annak özvegyétől. Kifejezetten a Mester-utcai és Csapó-utcai polgárok kapták a vásártartási jogot.

A kiszélesedő végét később két részre szakították, így keletkezett a Hajo utca és a két utca közötti részi betelepítették házakkal. Ma is széles, tágas utca, egyike a város belső területén lévő legszebb utcáknak a Bethlen utca, mely később a nagy erdélyi fejedelemtől kapta a nevét és a Kis-Mester utca örízte meg az ősi utca nevet. Ma legregyebb épülete a városi „bitangistálló”, mert ez a rész is, mint minden debreceni negyed számtalanszor esett a tűz martalékává. A Hatvan utcából északi irányban egyenesen, szélesen húzódó ősi utca sok érdekes múltbeli eseménynek volt a tanúja és mindig előkelő negyede volt a városnak. A mai Mester utca is tágas, a végefelé kiszélesedő, szintén ősi eredetű utca, ugyancsak elsősorban őstermeléssel foglalkozó polgárok lak-helye, mely azonban már formájában is elárulja, hogy jóval későbbi keletkezésű, mert a Bethlen utcahoz való csatlakozásnál csak egy vékony nyak köti a vá-

rosához, míg kifelé a Böszörményi út találkozási pontjánál már valóságos tér.

A Mester utca neve alatt tehát elsősorban a Bethlen utca értendő régi értelemben és a Kis-Mester utca volt a mai Mester utca.

Különben minden jelentősebb városban találunk hasonló elnevezésű utcát, talán innen is került az a feltevés, hogy mesterek, céhbéliek utcája lett volna a multban, mert más városokban a Mester utca valóban céhbéliek mesterek utcája volt. Debrecen azonban abban is különbözik sok más mellett a többi magyar városoktól, hogy itt csaknem szigorú elkülönítés mellett voltak és dolgoztak az egyes céhbéliek iparosok külön, külön utcákban: márok, vargák, gubacsapók, gombkötők, már ezért se lehet mesterségbeli elnevezést érteni a csaknem őstermeléssel foglalkozó polgárok utcája alatt, de a tizenharmadik századbeli földesúr Dósa Mester neve tökéletesen ráillik erre az utcára, mint egykori tulajdonra.

Még néhány adat a Cegléd-utcaról

A nyolcvanas évek egyik kávéháza az „Erzsébet Kávéház”, a mai Tóth cukrászda helyén sok debreceni fiatal embernek kedvenc időöltő helye volt.

De talán egyik legnevezetesebb magánépület a Nagy-Cegléd utca 2594. számú Patay-ház volt. Kívülről úgy nézett ki, mint egy megavált sárgára meszelt fekete-avult kaszárnya. De a gazdája annyira gyűlölte a sárgafeketét, hogy egyike volt a hét magyar közül, aki Cinkotára vonult ki a 67-es királykoronázás elől is. Neve: Patay István, Debrecen követe, kinek özvegyen maradt felesége halála után a bihari megyei atyafiság kezébe került az azóta kétszer is újított s ma Kossuth utca 61. sz. ház.

Otezer katasztrális holdat ármentesítettek ez évben a Ronyva-patak szabályozásával

A Sátoraljaújhely mellett folydogáló Ronyva-patak, amely általában nyert történelmi nevezetességei, hogy a cseh hajózhátonak hazudták és így határfolyóvá lépett elő, minden tavasszal hatalmas területet borított víz alá és pusztított el. A csehek rablógazdálkodása kiirtotta az erdők nagy részét és tavaszi hóolvadáskor az akadálytalanul lerohanó nagy víztömegeket a Ronyva-patak eliszaposodott medre nem tudta levezetni úgy, hogy az árvizek a közeli falvakban, sőt Sátoraljaújhelyben is hatalmas károkat okoztak.

A felszabadulás után megkezdtek a veszedelmes patak szabályozási munkálatait és ezt az évben is folytatni fogják az erre az évre előirányzott 407.000 pengőből. Ennek az összegnek a felhasználásával több mint 5000 katasztrális hold földet fognak ármentesíteni.

DEBRECZEN 1943. I. 29.

A szórvány magyar vidékek

nemzeti átszervezése megindult, azért, hogy az idegenek között biznyságot tegyen minden magyar arról, hogy az ősi földön tovább is élni akar. Evégből olyan erőteljes összefogásra van szükség, hogy a legkisebbnek mondott magyar család is megérezze és tudomásul vegye, hogy nem engedjük elveszni. Ebbe a nagy munkába lapunk is bekapcsolódik, hogy a közeli, sőt határos vármegyék, ahol a román propaganda ismét megindult, még pedig erőteljesen, segítségére siessünk. Nem szabad elfelejtenünk egy pillanatra sem a trianoni határok mérgező hatását. Rá kell világítani arra a szörnyőségre, hogy voltak, akik kábultan hullottak az idegenek karjaiba. Csak Szatmár vármegye területén 1500 olyan törzscsalád él, akik ősmagyar eredetűek. A Szatmári Széchenyi Társulat félreveri a harangokat, hogy Hajdúban is meghallják a kiáltást: „Az elnémult harangok országa ez a föld is!”.

Ezek a harangok idejében szóltak meg, nekünk pedig szót kell a hívó szóra. Olyan szomorú adatok állanak máris rendelkezésre, hogy azt nem lehet fásult közönnyel tudomásul venni, hanem cselekedni kell. A magyar nevet viselő nem lehet román, az sem tesz románná senkit, ha beszéli is azt a nyelvet, magyar földön született és magyar kenyeret szel egyénnek vagy családnak magyar hittel kell bírnia. A honvédek nemzetünk egészéért harcolnak, itthon is szervezetbe kell tömörülni a nemzetmentő munkára. A közel fekvő Ermelléktől lefelé, Szatmár és a többi vármegyék földjét azok számára kell biztosítani, akik nem adták fel azt a hitet, hogy a magyarral kezelt fogva lehet igazán boldogulni. Itt a történelmi idők szólanak; most vagy soha, hogy akik itt vannak ne kacsintgassanak címért, vagyonért másfelé, ha eddig jól érezték magukat a magyar égbolt alatt, a magyar barázdá felett, akkor tegyenek hitet magyarságukról, vagy a haza iránt való hűségükről. *A magyar állam olyan, mint az anya, aki a háza fedele alatt lakónak szívesen ad kenyeret.* Szét kell nézni a nagy világban, milyen lendületbe fogtak a magyar népek a maguk létének biztosítására. *Hát éppen csak mi nem akarjuk igazságunkat ki-kidítani.* Nem szabad megengedni azoknak a garázdálkodásnak, akik, mint mételey szívják ki az életet a magyar családok tömegéből. Nem bántunk senkit addig, míg tisztességben lakik velünk, de olyan éhhalálra már nem leszünk, hogy magunktól fosszuk meg az élet lehetőségét.

A Szatmári Széchenyi Társulat „Magyar Híradó” címen kibocsátotta az évi első számú körlevelét. Azt mondják, írják a mult fundamentumára építenek, segítsük őket.

A debreceni Kollégium ifjúsága már erre a munkára is felfigyelt, a Dinántul magyarságának erősítése közben északkelet felé is fordul, hogy összeszedjék a veszendőket, a meglévőket pedig erősítsék. A szatmáriak munkája kibővül sajtónk és ifjúságunk, sőt társadalmunk egésze várja híradásunkat, mert a félrevert haragnak van ugyan figyelmeztető zúgósa, de nem állhatunk meg dermedten és sopánkodva. Jöjjetek szatmáriak a nagy Széchenyi nevével mondjátok el, hogy földetek a magyaroké, amelyen élünk vagy halunk kell!

— Az olasz házmesterek polgári mozgósításáról rendelt jelentet meg. A rendelet hirtőn lépett életbe.

Jön a jegyrendszer a tüzelőanyagokra

A debreceni Kamaránál tegnap már tárgyalták az elkészült rendelettervezetet

Csütörtökön délután tartotta ülését a kereskedelmi és iparkamaránál a kiskereskedők fedezetnélküli kölcsönkezelésének intézőbizottsága. Ez alkalommal a bizottság a kamarához beérkezett 50-nél több kölcsönkérvényt bíralt el.

Ugyancsak értekezletet tartott a kamara a tüzelőanyagkereskedőkkel a tüzelőanyagok kiszolgáltatásának és fogyasztásának szabályozása tárgyában készült rendelettervezet

véleményezésének előkészítése végett. Az új szabályozás lényeges nagy változást tervez, mert arról van szó, hogy a tüzelőanyagok kiszolgáltatása jegyrendszer szerint történjék.

Az értekezlet az új szabályozással szemben elengedhetetlenül szükségesnek tartja a jegyrendszer behozatala előtt feltétlenül biztosítva legyen a szükséglet kielégítésére elegendő tüzelőanyag.

Nyireő István előadása Máttyás király budai könyvtáráról

A Debreceni Múzeumbarátok Köre összejövele

Most tartotta a Múzeumbarátok Köre januári összejövetelét a Déri Múzeum tanácstermében. A szép számmal megjelent tagok és vendégek ezuttal is kedvükre gyönyörködtek a magyar könyvtár legújabb termékelében, a művészeti, történelmi, néprajzi díszművek és folyóiratok egész sorozatában, melyek a tagok részére az asztalra voltak kihelyezve. A Kör ügyvezető elnöke beszámolt a legújabb múzeumi és köri hírekről. Bemutatta azt a történelmi értékű fényképalbumot, mely Aszmann Ferenc felvételeivel a Kormányzó Úr látogatását örökíti meg a nánási hajózható csatorna építéskor. Ismertette az *Óldh Gábor-hagyatékot, az Óldh Gábor-szoba terveit, a legújabb kézi- és szak-könyveket, melyek gyűjtőknek szinte nélkülözhetetlenek.*

Ezután dr. Nyireő István, az Egyetemi Könyvtár igazgatója tartott előadást *Máttyás király budai könyvtáráról, a világhírű Korvináról.* Ismertette a hazai könyvgyűjtésnek és könyvművészetnek megmaradt emlékeit a fejlődés díszes és egyszerű kiállítású kettős vonalán, melyek a magyarságnak annál inkább is becses emlékei, mert az első köze a Nagy Lajos-kori Képes Krónika, a másik csoportba pedig a legregyebb magyar nyelvemlékek és krónikák tartoznak.

Máttyás könyvtárának kialakulásáról szólva bemutatta a budai királyi palota Máttyás-kori dunai homlokzatának képét, melynek elsőemeleti pompás helyiségében elhelyezve a *mintegy ezer-kötetes könyvtár, közvetlenül a királyi lakosztály mellett. Máttyás idejének nagyrészt itt történt, ha az államügyek nem tartották távol, tudós humanisták társaságában. Semmi költséget nem sajnált könyvei szaporítására és díszítésére. Kézzel írt legnagyobb részű itáliaiában készült kéziratok, melyek művészi díszet többnyire Attavante és Cherico kezét dícsérik és tartalmilag magukba foglalták az ókori klasszikus irodalom mellett az egyházatyák és akkori irodalmi értékek igen tekintélyes gyűjteményét. E pompás kódexek ma már szerteszórtak a világon, hogy a legmagasabb könyvtárak főkeincsei közé számítsanak, de az elmúlt évszázad szorgos utánajárásával és nagy szerencsével sikerült mégis elérni, hogy egy helyen belőlük legtöbb, ha nem is a legszébbek újra Budapestre kerüljenek.*

Szines képekben is bemutatta az első a legpompásabb kódexek egyes lapjait és kötéselt, majd ismertette a *Korvina tragikus sorsát. Késztelen, hogy e páratlan gyűjtemény legmáltóbb alapja lehetett volna a magyar könyvkultúra további fejlődésének. Mivel azonban történetünk későbbi sok évszázados gondjai között a magyarság fenntartani is alig tudta magát, mindössze csak egy fényes epizód multunkból. Így is elég igazoldsa azon-*

ban műveltségünknek, hogy Máttyás király könyvtára tartalmi, anyagi és művészeti gazdagságban megelőzte valamennyi udvari könyvtárat a művelt nemzeteknek.

A tanulságos, mindenkinek lelkigyönyörűséget okozó szép előadásért a múzeumigazgató mondott köszönetet.

A debreceni kereskedők és alkalmazottak a honvéd-családokért

Hazánk, hitünk és itthoni nyugalmunk megvédésében életüket áldozó derék honvédeink hozzátartozóinak segélyezését a debreceni kereskedőtársadalom a legteljesebb átérzéssel kezeli. A derék, fáradságot nem ismerő fiatal gárda, kiket egyes debreceni nagykereskedők bocsátottak a gyűjtőbizottság rendelkezésére, minden elismerést megérdemlő módon kiveszi részét a gyűjtésben.

Szórványosan még előfordulnak egyes esetek, hogy nem szívesen fogadják a gyűjtőket, vagy nem érzik át a nagy célt, melynek szolgálatában buggolnak a gyűjtőink, így e helyen újból felkérjük azokat, kik még nem adtak, vagy bizonyos körülmények miatt nem adhattak, hogy nemes adományaikat — most már az idő rövidsége miatt — társulatunk irodahelyiségébe (Ferenc József-út 8. szám) beküldeni szíveskedjenek, hol délelőtt 9—1-ig és délután 4—6-ig az adományokat nyugta ellenében átveszik.

Az eddig közölteken kívül a következők nagyobb adományok folytattak be: Mikó László 500 P, Lipták Andor 100 P, Steua debreceni fiókja 100 P, Sipos István (Délisor) 4) 100 P, Horváth Sándor 50 P, Antalffy József 50 P, Bódy Pál 50 P, öz. Milotay Andrásné 50 P, Vass Gyula és László 50 P, Mező Ármán 50 P, Rozs Klára 30 P, Pallér Mihály (Dél-Ka) 25 P, Jován István 20 P, Mikó Kata 20 P, Mikó Margit 20 P, Somogyi Zselé 20 P, Varga Dezsőné (Füstös cég) 15 P, öz. Kiss Istvánné 15 P, Vértessy Ferenc 15 P, Szabó István 15 P, Lovas Imre 15 P. Eddig gyűjtés eredménye: 23.252,41 pengő.

Vitéz dr. Dávid Géza, a gyűjtőbizottság elnöke

Negyedmillióra emelkedet: az önálló magyar kézműiparosok száma

Az Ipartestületek Országos Központja vasárnap tartja rendes közgyűlését és ez alkalomból hatalmas körletben számolt be az IPOK tízéves fennállásáról. A megnagyobbodott ország 408 ipartestületének és ipartársulatának kötelekése ma már 265.000 önálló kézművesiparos, 270.000 segéd és 91.000 tanonc tartozik. A kézművesipari termelés értékét az IPOK ez év elején 2 milliárd pengőre becsüli.

— Hatalmas vízművet építenek Ungváron a vízhiány megszüntetésére 500.000 pengő költséggel.

HIREK

BOLGOZIASS, HOGY BOLGOZHASS

Gyógyszertárak éjjeli szolgálatára január 23-án reggel 8 órától január 30-án reggel 8 óráig: „Megváltó” Piac u. 18, telefon: 14-64. sz. — „Muraközy” Piac u. 72. telefon: 30-35. — „Boeszkay” Cegléd u. 22, telefon 29-14. — „Csokonay” Mester u. 43, telefon: 10-45. — Arpád fejedelem Csapókeret Jánossy u. 44.

Kérelem a város hazafias közönségehez

A Vöröskereszt ismét kérészöval fordul a város hazafias közönségéhez.

A Debrecenben megnyílt Központi elosztó és vesztégzár kórházakban állandóan változik a sebesült és beteg honvédek állománya, kiket távozásuk alkalmával szeretetsomagokkal kívánunk megajándékozni.

Azonban a nagy igénybevétel következtében eddigi készleteink rövidesen elfognak, ezért tisztelettel kérjük természetbeni, vagy készpénz adományokkal akciót tovább folytatását lehetővé tenni.

Természetbeni adományokul elsősorban a következőket tudjuk felhasználni:

cigaretta, szivar, dohány, Mézes, keksz, percc, kék-szersült, cukorka. Levelező lap, levélpapír, ceruza.

Nagy szükségük van a kórházi ápolottnak zsebkendőkre is, amit ma a kereskedelemben beszerezni igen nehéz.

A természetbeni adományokat a Vöröskereszt irodába (Simonffy-utca 1. sz. II. em. 12.) délelőtt 10—13 óráig kérjük beszállítani, a készpénz adományokat pedig a Debreceni Első Takarékpénztárnál levő Vöröskereszt folyószámlára kérjük befizetni.

Nincs az az áldozathozatal, amely honvédeink teljesítményével összemérhető lenne, azért adakozzék mindenki, hogy sebesült katonáink érezék meg a debreceni társadalom szeretetének meletét.

Hazafias tisztelettel:
Dr. Tatay Zoltán,
a debreceni Vöröskereszt Fiók elnöke.

Dr. Kölcsey Sándorné,
a debreceni Vöröskereszt Fiók társelnöke.

— P. Kis Szaléz előadása. A Hivatásszervezet előadásorozatában január 31-én, vasárnap délelőtt 10 órakor a szervezet Piac-utca 36. szám alatti helyiségében P. Kis Szaléz tart előadást. A magyar nemzet küldetése és feladata Európában címmel.

— Iránban lezuhant egy brit repülőgép. Valamennyi utas életét veszítette. A brit személyszállító repülőgép roncsait a Karagahan hegységben találták meg.

Ráült az ellenfele fejére és úgy szúrta szíven

Hírt adtunk már arról, hogy Végvári József vértesi gazdálkodó halálos szúrásal szállították be a debreceni klinikára, ahol meghalt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

A csendőrség a halálos szurkálás ügyében több tanút kérdezett meg, akik azt mondták, hogy Miku Károly szúrta le Végvárit. Italos állapotban dulakodtak és Miku a földhöz vágta Vég-

várit és a tehetetlen ember fejére ült, úgy szúrta kesét a mellébe. A penge a szívburokba érte. Végvári a halálos szúrás után miután egyik társa talpraállította és elzavarta Mikut, néhány lépést még tett és azután összeesett.

Miku, akit a csendőrök őrizetbe vettek, azt hangoztatja, hogy ő nem emlékszik semmire sem.

— Gróf Csáky István néhai külügyminiszter halálának évfordulóján a külügyminisztérium tisztviselői gyászünnepséget tartottak sírjánál. A koszorúelhelyezésen megjelentek Ghyczy Jenő rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, gróf Teleki Gyula követségi tanácsos és Zilahy-Sebess Jenő miniszteri titkár.

— Norvégiában tengeri moszatból készítenek szappant. A moszattól készített szappan kellemes illatú és jól habzik. Valószínűleg sikerül a moszattól tiszta glicyert is kivonni.

— Légoltalmi kihágásért von a felelősségre a debreceni rendőrség mint kihágási bíróság özv. Harsányi Gáborné Hajó-utca 20 szám alatti lakost, akinek padlása nem volt kellően felszerelve légoltalmi eszközökkel. Dr. Papp Menyhért rendőrtanácsos 50 pengő pénzbüntetésre ítélte.

— Kocsán József gépkocsivezelő, Deák Ferenc-utcai lakost, mert lámpája nem volt kellően sötétítve légoltalmi szempontból, 100 pengő pénzbüntetésre, özv. Ehrenreich Jenőné Piac-utca 19. szám alatti lakost, mert lakását nem megfelelően sötétítette, ugyancsak légoltalmi kihágás miatt 50 pengő pénzbüntetésre ítélte dr. Papp Menyhért rendőrtanácsos, kihágási bíró.

— Több száz tanultak meg németül az öt év óta fennálló Német Tudományos Intézet tanfolyamain. Tessék beiratkozni kezdők, haladók, társalgók óráira. Piac-utca 22. II. em. Tandij nincs. Könnyű módszer. Könyvtár, folyóiratok, ösztöndíjak, tanulmányút.

— Az Iparos Kör elnöksége felhívja az ifjúság, a nevelők és a közönség figyelmét arra, hogy január hó 31-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel műsoros kulturdélutánt tart Simonffy-utca 1/c. II. em. dísztermében, melyen Ször József ipariskolai igazgató nagy érdeklődésre számot tartó előadást tart: „Az ipari pályán való elhelyezkedés, ennek közgazdasági és országos jelentősége” címen. Több szárazközlő szám is szerepel műsoron. Belépődíj nincs.

— A 800 éves ciszterci rendnek 210 tagja van Magyarországon. A jubileum alkalmából megjelent a ciszterci rend zirci kongregációjának névtára, melyből kitérjük, hogy a rend legidősebb tagja 82, a legfiatalabb pedig 18 éves.

* Új tanfolyam kezdődik február elején a Simai gyorsíró-gépiró- és szepirokolájában Piac-utca 73. Előkészítés államvizgára. Vidékieknek vasúti kedvezmény. Telefon 22-53 Debreceni tanker. kir. főig. eng. szám: 1359 1942.

* Dr. Naményi Gyuláné Szentendrey Olga gyorsíró-, gépiróiskolájában február elején tanfolyamkezdés. Előkészítés államvizgára. Vidékieknek vasútkedvezmény. (Főigazgatói engedélyezés 6475.) Bathyány 1. Telefon: húszhetvenhét.

* Az egypengős debreceni hadirokkant-sorsjegy egyes nyemrényi megtekinthető a Tóth Gyula vásárunagykereskedés kiakartában (városháza épület) Ugyanott az üzletben, valamint sorsjegyarutakban és egyes dohánvtörszékben sorsjegyek korlátozott mennyiségben kaphatók.

— Lezuhant egy portugál katonai repülőgép Trajouceban gyakorlat közben. Vezetője ejtőernyővel kiugrott és megmenekült, a műszerész életét veszítette.

— Az idén megvívják olajcsatlakukat a leventék. A Levente Gazdasági Szövetkezés mint a múlt esztendőben, az idén is megrendezi az ország leventéi bevonásával az olajcsatlak, figyelembevve a nemzetgazdasági és honvédelmi érdekeket. A valvli olajcsatlak az ideai annyiban tér el, hogy míg a múlt esztendőben az összes olajosnövényeket gyűjtötték, illetve ermesztették a leventék, az idén kizárólag napraforgót termelnek. Ebben az évben csak a Levente Gazdasági Szövetkezésben tömörült ifjúság kap megbízást a közellátási szempontból nagyfontosságú napraforgó termelésére. A Levente Gazdasági Szövetkezés központja közbenjárására a min. kir. földművelésügyi minisztérium ingyen vetőmagot ad a leventéknek.

— Halálragázolta a saját szekere Szitanyi József bagaméri gazdálkodót, aki fát szállított az erdőből. Egy döccenőnél leesett a szekér tetejéről. A súlyos szekér kereke a gyomrán ment keresztül és szétromcsolta teljesen. Mire társai orvoshoz vitték, már meghalt.

— A vonat elé zuhant a jeges úton a sárándi állomáson Heksmann Ferenc 44 éves sárándi hentes, akinek balkezefejét levágta a mozdony kereke.

— Halálraégett Habel Róza nevű 7 éves kisleány Óbudán. A gyermek a cserépkályha körül játszadozott. Egy kipattanó szikrától tüzet fogott ruhája. A kisleány sikoltozva, évv fákiyaként rohant ki az udvarra. Mire rádobott pokróccal lefojtották a tüzet, olyan súlyosan összeégett, hogy a kórházba szállítása közben meghalt.

— Halálraírték a szófiai kommunista bűnperben a három fővádlottat, akik közül kettő székében van. Négy további vádlott, köztük egy nő, életfogytiglani fegyházat kapott. A kommunisták, akik valamennyien diákok, gyújtogatásokat, szabotázsakciókat követtek el és meggyilkoltak egy bolgár újságíró.

— Csavargásért nyolcnapos elzárás. A debreceni rendőrség mint kihágási bíróság von a felelősségre Kozma József 26 éves dorogi napszámot, aki Debrecenben lakás- és foglalkozás nélkül csavargott. Hasonló okból került a rendőrbíróhoz elő Bánfi Mihály 25 éves nyirgelsei napszámos. Idr. Papp Menyhért rendőrbíró a lefolytatott bizonyítási eljárás után csavargásért mindkettőjüket 8—8 napi elzárásra ítélte.

— Vakvezető kutyatanfolyamot rendeznek. A honvédelmi miniszter a hadigondozási osztály előterjesztésére elrendelte, hogy a háborúban megvakult katonákat veze ökuttyakkal lássák el. Ebből a célból a kutyatenyésztő egyesületek megállapodtak abban, hogy vakvezető kutyatanfolyamokat rendeznek a megfelelő időben képezzenek a vak katonák számára hűséges vezetőkuttyákat.

Eiszakai üzletlúz a Ferenc József-úton

Az elmúlt éjszaka néhány perccel három óra előtt telefonon értesítették a tűzoltókat, hogy a Ferenc József-út 42. szám alatt ifj. Léway Sándor műszerész és rádiós üzletében és Hammel Jenőné női kalapszalonyjában melyet egymástól csak egy vékony deszkafal választott el, tűz ütött ki.

A tűz a Léway-féle üzletben keletkezett, ahol a kályhákból kiszedett hamu egy ládába gyűjtötték. A hamu között parázs lehegett, ettől a láda lángrobbant, majd a tűz átterjedt a deszkafalra is. A Ferenc József-úton posztoló rendőr vette észre, hogy füst szivárog ki az üzletből. Értésítették a tűzoltókat, akik a helyszínre egy őrséggel kivonulva félóra alatt eloltották a tüzet és ezzel sikerült megmenteni mindkét üzlet berendezését. A lángok így is önkénytelenül a rádió közel ezer pengő értékben. A női szalomban csak kisebb kárt okozott a tűz.

— Halálraírték a csíkszeredai törvényszék Jakab István gyergyószentmiklósi rovottmúlt munkást elsötétítés alatt elvetett beörésért.

— Két hónapi fogházra ítélték a debreceni törvényszék Seres Dánielné hajdúhadházi asszonyt, aki Debrecenben Magolcsai Nagy Mihály üzletében vásárolni akart egy sapkát és közben más árukat lopott el az asztalról és a ruhája alá rejtette el. Az üzletből gyorsan távozott, de utánaírték és rövid hajsza után a rendőr segítségével elfogták. Az asszony tagadta a lopás elkövetését, de a tanúk vallomása alapján megállapították bűnösségét. — Az ítélet nem jogerős.

— Úgy fejebeverték, hogy megnémult. A debreceni ügyész ségnek jelentették, hogy Kiss Antal 32 éves hosszúpályi napszámot megátmadta Séber József 31 éves legény és egy karóval úgy fejbevégték, hogy Kiss Antal az ütés óta nem tud beszélni. Az orvosi vizsgálat szerint az ütés a koponyát sértette meg súlyosan és azért nem tudt meg a napszámos. — A súlyos ütést január 22-én szenvedte Kiss András és ózóta nem tud egy szót sem kimondani.

— Halálosvégi hólabdázás. — Kemece egyik tanyáján kisgyermek hólabdákkal dobálták egy mást. Majd később, amikor a hólabdák elfogták, göröngyökkel kezdték egymást dobálni. A játszadozásnak tragikus vége lett. Az egyik keményebb dobás haláltékon találta Kovács József 11 éves kisgyermekét. Az erős ütéstől a gyermek pillanatra elszédült, hazament és később pedig rosszul lett, lefektették. Másnap reggelre a szerencsétlen kisgyermek meghalt. Az ügyész elrendelte a holttest felboncolását. Ennek során megállapították, hogy a kis Kovács Józsefet egy göröngydobás a homlok legérzékenyebb pontján találta el és az erős ütéstől érszakadás, majd belső vérzés állott elő és ez okozta halálát. A nyomozás folyik.

— Az elmúlt este a Vigszínház 7 órai előadása alatt egy kábátból kiesett egy gyapjú szürke nyaksaló, azt, aki felvette és magának megtartotta, ismerik és ezúton kéri, hogy vigye be a száll az ügyészség 21-es számú szobájába.

— Folytatják a Szeged—berettyóújfalui nemzetközi út építést. A szeged—berettyóújfalui nemzetközi út Szeged és Algyő közötti szakasza az elmúlt év végére elkészült. Az útépítést az idén tovább folytatják és sor kerül az Algyő—Vásárhely közötti szakaszra. Andrey Béla hőmező vásárhelyi polgármester a kereskedelmi minisztérió értécsítést kapott, hogy a szeged—berettyóújfalui út 162—176. kilométer között 14 kilométeres szelvényének kiépítése ügyében elrendelték a közigazgatási bejárását.

Dr. Brém György tart főhadnagy, a Merino Posztókereskedelmi Rt. budapesti igazgatója, a Baross Szövetség textilnagykereskedői szakosztályának elnöke az orosz harctéren hősi halált halt. A szakosztály és a Baross Szövetség minden tagja kegyelettel őrzi emlékét.

Szita Ferenc tart. zászló, okleveles közgazdász, a Futura tisztviselője 27 éves korában az orosz harctéren hősi halált halt. Romvári Tibor tart. zászlós, magántisztviselő 26 éves korában hősi halált halt az orosz harctéren.

Lágler János c. ővezető élete nek 35. évében hősi halált halt, Agfalván helyezték örök nyugalomra.

GYÁSZROVAT

Surkaay László nyug. MAV lakatos 59 éves korában elhunyt. Temeése pénteken délután 3/2 órakor lesz a köztemető díszravatalozó terméből ref. szertartás szerint. Lakás: Bethlen-u. 41. Dankó temetkezés.

Tolvaj Róza 24 éves korában elhunyt. Temeése Értaresára való hazaszállítás után szombat délután lesz az ottani temetőben. Temetését és szállítást a Dankó temetkezési vállalat rendezi.

Forgó László nőgyelet eljáró 54 éves korában elhunyt. Temeetés szombaton délután 3 órakor lesz a köztemető IV. ravatalozó terméből. Dankó temetkezés.

Végvári János 19 éves temetése pénteken két órakor lesz a hármast terméből római katólikus beszenteléssel. Csurka temetkezés.

Özv. Szabó Ferenéné Nagy Julianna 55 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz a köztemető 3. számú ravatalozójából ref. szertartással. Lakás: Uj-u. 10. Pusztai temetkezés.

— Százashankók a játéklabdában. A velencei Piazzale di Santa Lucia-téren öt-hat gyermek labdázott. Egyszerre a labda szétment és a szél szétterdta a belsejét, ami csupa ótvén és százlírás bankjegyekből állott. — Természetesen izgatott bankjegy vadászat kezdődött. A pénz összeszedték és háromezer lírát számoltak össze labdába rejtett bankókból. Most azután megkezdődött a nyomozás a pénz eredete után. Hamarosan kiderült hogy a labdát egyik szegénysorsú kisgyermek a nagyapjától emelte el. Ez az ember koldulásból él és valószínűleg azért, hogy a pénzt jó helyen tudja, öt-hat papírlabdába csomagolta összekoldult keresményét, a labdákat pedig egy kis szekrénykében tartotta. — A gazdag koldus a gyermekesnyes következményeit hallatára szívészéltűdés: kapott és meghalt.

— Meglátadták a gúli erdőben Gegus Endre vadór. Andor József és Andor István. A vadór szénalopáson és tilosban való legettetésen érte a két testvért, akik úgy elverték, hogy az nyolc nap alatti gyógyuló sérülést szenvedett. A törvényszék a két testvért 15—15 napi fogházra ítélték el. A tábla ezt az ítéletet jogerőre emelte.

— Elűnt a gyufa a francia piacokról. Franciaországban a gyufa az utóbbi időben teljesen eltűnt a piacokról. A gyufahiány következtében nagy akadályokba ütközik. A hatóságok felkérték a lakosságot hogy üres gyufadobozait haladéktalanul szolgáltassa be mindenki abban az üzletben, ahol vásárolni szokott.

Álom

Almodtam az éjjel,
Szép vidéken jártam.
Aranyas erdő szélén
Egy lányra találtam.

Barna volt a haja,
Ragyogó a szeme,
Mezői virággal
Volt tele a keze.

Piros a ruhája,
Rózsás az arca,
Diszes kis kosárkát
Tartott a karja.

Megjédt, hogy szóltam,
Utána nevetett,
Az ámuló erdő
Belefeledkezett.

S én... csak néztem, néztem
Kacagó két szemét,
Itta szívem mohón,
A szép tavasz-zenét.

Pár perc volt ez esupán,
Ámódott kikelet,
S mégis tűnni véltem
A valódi telet.

Aztán felébredtem,
Továbbitt az álom,
Csengett az óra... jött a perc,
S havas nappalomban
Az igaz tavaszt
Csak vágyva csodálom.

Tar Lajos.

Zách János és Almásy Ju-
dít a Csokonai Színház művészei
nek házasságkötéséről szóló
hírünkbe szedési hiba folytán
tévesen jelent meg a tanúk neve.
Házassági tanúk voltak dr Székely
Antal egyetemi tanársegéd, a ki-
váló ideggyógyász és Böhm Ist-
ván könyvkereskedő.

Francia csatolat. Vichyi
NTI jelentés szerint az OFI meg-
cáfolja az angol hírszolgálatnak
azt a hazug állítást, hogy Mar-
seilleben többszáz tuszt agyon-
lőttek s hogy a németek sürgő-
sen lüzérsegei és harcokcsikát
vonultattak fel, hogy megtörjék
a marseillei légi kikötőnegyed-
ben a lakosság ellenállását. Az
amerikai United Press még to-
vább megy, drámai részletessé-
ggel írja le a városnegyed kiürí-
tését s úgy tünteti fel ezt az in-
tézkedést, mint a legtragikusabb
színhátiaként, holott a valóság-
ban minden sűrűdésmentesen
folyt le.

Időszerű kislexikon

Az orosz tavak közül külön-
sen a Ladoga és az Ilmen-tó sze-
repe sokat a hadijelenésekben.
Nem lesz érdektelen, ha néhány
adatot közlünk erről a két tóról.
A Ladoga-tó Oroszország észak-
nyugati részében van, a finn
öböljéről egy keskeny földszáv vá-
lasztja el. Európa legnagyobb
tava, területe 18.000 négyzetkilo-
méter, tehát a mi Balatonunknál
éppen harmincszor nagyobb.
Hajdú, Bihar és Szabolcs vár-
megyék területének felel meg a
területe. Legmélyebb részén 233
méter mély, átlagban azonban
60 méter csak. Évente 120 napig
be van fagyva s ezért olvashat-
juk most is, hogy az oroszok
vasutat építenek jegére. Az
Ilmen-tó Leningrád és Velikije
Luki között körülbelül féltón
terül el. Ez már sokkal kisebb,
mint a Ladoga-tó. Körülbelül
akkora már, mint a mi Velencei
tavunk. Mocsár veszi körül, úgy-
hogy közvetlen közelében csak
ilyenkor újulnak fel a harcok,
amikor a tó és környéke már
befagyott.

Udvariasság

Márai Sándor, a kiváló mag-
yar író arról elmélkedik, hogy
a franciáknál eljutott a hagyomá-
nyos udvariasság. A kereskedő,
iparos, hivatalnok és mindenki,
aki a nagyközönséggel érintke-
zik eldurvult, goromba lett és
ma már hirtelen a francia nép-
nél a szállóigévé vált udvarias-
ságnak.

Ilej pedig, de udvarias, finom-
kodó nemzet volt a francia! Más
nézetek szóval és írásban csak
rájuk hivatkoznak, őket vették
utánzó példának és ime most
az ellenkezőre változott.

Vajjon mi okozta a francia
mentalitásban ezt a nagy elto-
lódást, hogy egy nemzet elvesse
magától századokon keresztül ki-
formált képmását? Azt mondják
a háború. Lehet, de ha ez igaz,
akkor nem a francia lélek mé-
lyén gyökerezett az, hanem csak
külső máz volt. Egyik kiváló író-
ja a franciáknak, Taine Hipolit
„Eszmény a művészetben” című
munkájában azt írja az ilyen

jellemvonásokról, hogy ezek csak
külső, felszínes jellemvonások és
kevésbé külső hatásra eltűnnek,
megsemmisülnek.

A magyar ember ilyen szem-
pontból nem vált olyan világhí-
ressé. Talán a vitézségén, becsü-
letességén kívül más jellemvoná-
sát aligha ismeri a világ. Pedig
a magyar embernek van egy jel-
lemvonása, amelyik felér, ha nem
több, a francia udvariassággal,
ez a tisztességtudás. A magyar
ember mindenki iránt tisztelet-
tudó. Ez nem a szokás által fej-
lődött ki benne, ez nem rámozott
külső forma, hanem lélekbeli fa-
kadó örök jellemvonás, amely
századokon át megmaradt és
amelyet semmiféle megpróbálta-
tás, zúgó viharok nem bírtak ki-
irtani lelkéből. (K.)

Két napszamos meglámadott egy rendőrt a Díószegi-úton

Tegnap este a Díószegi-úton
egyik próbarendőr, aki aznap
éppen szabadnapos volt, haza-
felé ment. A vágóhídon túl meg-
szólított egy férfit, aki köztisz-
tásági kihágást követett el és fi-
gyelmeztette. A valószínűleg
ittas állapotban levő férfi erre
a rendőrré támadt, sőt fivére is
segítségére sietett és fenyegető-
leg léptek fel. A rendőr azonban
nem vesztelte el lélekjelenlétét,
mindkét támadóját keszterelte és
előállította őket a rendőrségre,
ahol megállapították, hogy Ju-
ház Péter és Juhász Sándor
Bellegelő 211. szám alatt lakó
napszamosok. Mindkettőjüket
öröztetbe vették és megindul el-
lük az eljárás.

Kifűrészelik és ellopják az utcákról a lákat

Az utóbbi időben több felje-
lentést tettek a rendőrségem
ismeretlen tettesek ellen, akik az
utcai élő lákat az éjszakai órák-
ban kifűrészelik és ellopják.
Tegnap éjszaka is Balogh Bálint
Ruyter-utca 18. szám alatti lak-
os háza előtt több akácfát kifű-
részeltek és elvittek. Balogh fel-
jelentésére a rendőrség nyomozá-
sát indította a tettesek kézrekerí-
tésére.

Mutassuk meg, hogy
összetartásban milyen
erős a magyar! Harcol-
junk minden fullérrel!
Országos gyűjtés a hon-
védelmadókért február
7-ig.

Szélhámos álcipészegéd garázdálkodik Debrecenben

Lehoczky Imréné Kandia-utca
6. szám alatti lakos feljelentést
tett a rendőrségen, hogy közel
négy hónappal ezelőtt beállított
lakására egy rongyos külsejű is-
meretlen férfi, igazolványokat
megtartott és cipésznek adta ki
magát, munkát kért. Lehoczky-
né megsajnálta a nehéz helyzet-
ben levő embert és átadott
neki egy sertésbőr cipőfelsőrész-
nek való és egy pár talpbőrt,
hogy azt a férje számára ké-
szítse el, mert meglepetésnek
szánja. A cipész elvitte a bő-
anyagot, aztán teltek a hetek,
hónapok és nem jelentkezett.
Lehoczky-né elment az általa
megadott címre és legnagyobb
megdöbbenésére közölték vele,
hogy az illető ismeretlen azon a
helyen.

A károsult erre panaszt tett a
rendőrségem, ahova már több
hasonló panasz futott az álcipész
ellen. Mivel a károsultak pontos
személyleírását tudták adni a
szélhámosról, a rendőrség rövi-
desen kézrekeríti a tettest.

Zsidó istentiszteletek. — A
statusquo ante izr. anyahitközség
templomaiban az istentiszteletek
rendje f. hó 29-től, február hó 5
napjáig: Pénteken este mindkét
templomban 4.35, szombaton reg-
gel 7. délelőtt a Kápolnási utcá-
ban 10, délután a Kápolnási utcá-
ban az ifjúságnak 3, felnőttek-
nek mindkét templomban fél 4,
este 5.25 órakor. Köznap mind-
két templomban fél 7, este 4.50
Jóm kippur kátán csütörtökön a
Kápolnási utcában déli 12, a
Deák Ferenc utcában délután
nyegyed 5 órakor. — Rabbiság. —
Istentiszteletek ideje az orth. izr.
templomban: Pénteken délután
4.26 órakor, szombaton délelőtt 8
délután fél 4 órakor. Szombat be-
állta 4.16, kimenetele 5.27 órakor

Uj könyvek

Hangay Sándor összes versei

Négy évtized kincses értékű
költői alkotását vaskos kötetbe
gyűjtve adta ki az „Erdélyi
Szemle” Hangay Sándor költe-
ményeit Hangay Sándor neve
régen az irodalomtörténeté, már
Pintér Jenő megállapította költői
munkásságát méltatva, hogy
nemcsak a magyar, hanem a vi-
lágírodalomban is az első író, aki
a repülőélet izgalmaifrában
megszólaltatta, háborús lírája
pedig Gyóni Gézával együtt a
legsugárzóbban. legköltőibben
fejezi ki a magyar katonai szel-
lemet, az önfeláldozó katoná-
lélek művészi szépségű vallomá-
sai ezek a versek.

1904-ben, közel negyven évvel
ezelőtt, mint a soproni honvéd fő
reáliskola növendéke írta első köl-
teményét Hangay Sándor, első
kötete pedig, melyet az új iz-
mos tehetségnek kijáró egyhan-
gú elismeréssel fogadott: a kri-
tika „Szárnybontás” címmel
1908-ban jelent meg. A háború-
előtti években csodálatos terme-
kenységgel egyik kötetet a másik
után hagyja el a sajtót, már
ezekben a versekben egy eredeti,
a többiekétől jól megkülönböz-
tethető hangú, széles skálájú poéta
tehetség mutatkozik.

Nyelve, ez a csodálatos gazda-
sága, a versformákat virágos ta-
vaszi áradatként előtűz, szinon-
pás költői nyelvezet, megejtően
szépen muzsikál. Témagazdasága
finom művészi képeli, a verseiből
kiragogyó egyéniség ereje, már
itt az új magyar líra legmagas-
sabb csúcsein mutatja számos
versében Hangayt. Költészetét
az első világháború új élmény-
anyaggal gazdagítja. Családi lí-
rája valami végtelen távlatot
kap, könnyen meg hangon zenél
fel a fájdalom vagy az otthon-
maradt család után. Háborús köl-
tészettünk legszebb, legigazibb
gyöngyei kerülnek ki ekkor Han-
gay Sándor tolla alól:

Két kis fiannak harmat karja
fonja
Fáradt nyakam az álmamban át
S ágyuk hangján keresztül
csengve hallom

Ajkuk hívó szavát:
— Apuci, jőjj haza!

Atforrósdot hangon, az át-
élés izzó erejével lávának, bu-
gyognak elő szelbél-szebb stró-
fákban a háború gyötrelmes és
mégis felemelő élményei... az ag-
godalom hangja, a megkínzott
lélek sikoltása az otthon távolá-
ban élő beteg gyermekért, a baj-
társi érzés mindent kiegyenlítő
ereje, valami mélyes, magyar
hősiesség, ami előlök a sorok-
kon, herikus erőt sugároz végig
teszt minden versét Hangay Sán-
dornak. A „7-es szoba” egy gyöt-
relmes élmény versbeömlése,
olyan emberi, kegyetlen és mégis
igaz, hogy hozzáfogható egész
háborús irodalmunkban nincs.
talán az egyetlen Zilahy „Katona
temetés”-én kívül. Felejthetetlen
sorsvállalással döbben rá arra,
hogy ez a harc az otthonmarad-
tottak nyugalmáért folyik: „Min-
den kin és fájás. Legyen az
enyém! Csak otthon kacagjon —
Két kicsi legény” — írja Végig-
harcolja a sereb hadjáratait majd
mint tábori pilótaszázados vesz
részt az orosz, olasz front harca-
iban. Ezek a harcok egy mélyen-
érző emberi lélek rezüdüsein ke-
resztül véres és lidércnyomásos
élményekből, a költészet igazi
virágjaként hajtanak ki. Ha
mást nem írt volna Hangay Sán-
dor, csak ezt a mélyes, magyar
emberi hangon muzsikáló háborús
lírát, már kitörülhetetlenül beír-
ta nevé: a magyar irodalomtör-
ténetébe.

Pedig az utolsó húsz év.
Hangay költői pályájának máso-
dik fele, új színeket hoz költésze-
tében, mely egyre jobban elmé-
lyül, egyre tisztább hangot friss
megátásokat hoz. A minden ma-
gyarra rázuhanó nagy nemzeti
tragédia lázadó szótárakban el-
kolt, vagy „Az én térépem”
könyvesen szép tiszta lírájában
fakad fel. Lobogó fantázia finom
man zenélő formák, melyeknek
valóságos virtuóza Hangay Sán-
dor, adják a keretet annak a
sokoldalú témakörnek feldolgoz-
sához, mely Hangay költészetét
jellemzi. Pintér Jenő megállapí-
tásaihoz: mely szerint „mesteri
módon értett ahhoz, hogyan kell
szárnyaló szavakba öntenie szá-

HA MEG EGYSZER AZT ÜZENI!...

— Kossuth Lajos életregénye —

Írta: Hegyaljai Kiss Géza

(67) (Minden jog a szerzőé.)

Szeptember közepére világos,
hogy nincs más mit tenni, mint
fegyvert ragadni. A frankfurti
német parlament nem kíván a
magyar ügyért felmelegedni.
Bécsből önkéntes légio jön.
Harcolni kész Magyarország
szabadságáért. Kossuth se
várhat tovább. — Szeptember
18-án jelenik meg a Kossuth
Hírlapjában Jólslat-a:

Hallgassatok meg hazámiai!

Az örökkévaló Isten nem
egyes csodákban, hanem általá-
nos törvényekben nyilatkozik.
Isten örök törvénye, hogy aki
magát elhagyja, azt az Isten is
elhagyja. Örök törvény, hogy
aki magán segít, azt az Isten is
megsegíti. Isten törvénye, hogy
a hitszegés magát bünteti meg.
Isten törvénye, hogy aki a hit-
szegésnek, az igazságtalanság-
nak szolgál, az igazságának dia-
dalát készíti elő akaratlanul.
A mindenség ezen örök törvé-
nyeire támaszkodva esküszöm,
hogy jóslatom teljesedni fog.
És jóslatom ez: Jellasiich beüté-
séből Magyarországra, Ma-
gyarország szabadsága fog kö-
vetkezni.

Fegyverre hát, aki férfiu!

Az asszonyok pedig Vesz-
prém és Fehérvár között ássa-
nak egy irtózatossírt, melybe
vagy a magyar nevet, magyar
becsületet, a magyar nemzetet

— vagy ellenségeinket elte-
messük...

Hazánk mindenünk! a hazát
megmenteni első kötelesség!
a hazát mentve magunkat
mentjük. Akinek faluban, aki-
nek egy megyében legkisebb
hatása van, ragadjon zászlót!
Ne halljunk más zenét Magyar-
országon, mint Rákócziinak
bűskomor indulóját. Gyűjtson
maga körül 10—20—50—100
embert, ki mennyit tud s vi-
gye Veszprém felé. Veszprém
táján gyűljön össze az egész
magyar nép, mint összegyűlend
ítélet napján a feltámadott em-
beriség, s rajta az ellenségre!
Fel, fel fegyverre! velünk
van az Isten és az igazság!

AZT ÜZENTE!...

És ekkor zengni kezd a nóta:

Kossuth Lajos azt üzente
Elfogyott a regimentje.
Ha még egyszer azt üzeni,
Mindnyájunknak el kell menni,
Éljen a haza!

Valami régi dallam ez a ku-
rucok idejéből. Csodálatos erő-
vel zendül meg a Kossuth ide-
jében. Gyujtogatni kezdi a lel-
kek tüzeit. Nem lehet neki ellen-
állni:

Ha még egyszer azt üzeni,
Mindnyájunknak el kell menni!

A beszéd ezek kebléből rob-
bantja ki a tettvágyat.

Móricz Zsigmond, a későbbi
íródiák, helyesen látja a tobor-
zó talpraállítót:

— Vakon esküdtek Kossuth-
ra. Kosút! az egyetlen
jelző, amely érintetlenül, tisz-
tán, szentül hangzott a szinma-
gyar falvakban. Kossuth jelen-
tette a szabadságot, a király
elleni harcot, Bécs ellen min-
dent. Kossuth Lajos mint a
tűzmadár szállott fel és a nem-
zeti szabadság szimbólumává
vált az emberek lelkében...

A hírlapok lelkendezve jelen-
tik: A legszebb, legbátrabb
seregek vonulnak egész nap a
hajóhídon a lázadó horvátok
ellen. Öröm nézni őket, mily
lelkedéssel sietnek hazájuk
megmentésére. Ember, ágyú és
egyéb fegyver elég van. A lel-
kesedés és bátorság se hiány-
zik.

Szeptember 16-án Batthyány
újra átveszi a kormányt.
21-én a képviselőház Batthyány
mellé egy hattagú bizottságot
küld ki a honvédelmi ügyek-
ben való segítésre. Tagjai: Kos-
suth, Madarász László, Nyáry
Pál, Pálffy József, Zsemberi.

Ebből lesz a híres honvédel-
mi bizottság.

Szeptember 24-én Kossuth
indítványozza, hogy a képvisel-
ők oszoljanak szét honvédek
toborzására. Ő maga is vidékre
indul. Ceglédre kezdve talpra
állítja a magyart.

Kossuth a Hírlapja szeptem-
ber 24-i számában Lemondá-
som és ami utána következik

című cikkében tekint végig az
utóbbi hónapok történetén. —
Így ír:

Tisztába kellett elvégre jön-
ni, akar-e a király magyar ko-
ronája épségének, hű magyar
nemzete törvényes önállóságának
s a király által esküvel erősí-
tett törvényeknek megvédésé-
ben minket gyámolítani, vagy
pedig nem? Mert ezen irtóza-
tos állapot pórték nem húzha-
tó, hogy a tártútok, lázadók,
de még a rablók is, a fejedelem
nevében borítsák lábba, vérbe
az országot, irtóháborút visel-
jenek a magyar faj ellen, a
fejedelem közvetlen köréből
szójék (a kamarilla) Magyar-
ország ellen az összeesküvést.
Gondolkozzatok, lelkesüljétek,
s fegyverre, fegyverre!!
Jellemző ez az irat is Kos-
suthra. Minden sebét feltárja
az országnak, de a királyt egy
hanggal se vádolja. A környe-
zete az más. Az a bűnös.

A Házban ezzel búcsúzik:

— Lelkemben fel vagyok in-
dulva azon gondolattól, hogy
40—50 ezer potom ember be-
jön az országba s úgyszólván
kardvágás nélkül foglalja el a
hazát.

— Megyünk — kiáltja több
képviselő.

— Én nem érzek magamban
annyi erőt, hogy ezt tőrjem.
Megyek arra, merre a nép han-
gulata s lelkesedése fogja adni
az irányt.

Tíz képviselő szegődik mellé:
Csernátoni, Rákóczi János, Vö-
rös Antal, Egressy Gábor,
Jókai és mások.

(Folyt. köv.)

ezek közös érzelmeit. A magyar hősiesség emléke volt: a férfias érények dalnoka. Megvetette az oltos divatot, s megbecsülte művészetét egyéni stílusú, nemes költészetet adott értékes lírai motívumokkal" hozzátehetjük, hogy a maga külön útját járó tehetség Hangay Sándoré, sajátos színeitja irodalmunknak, aki nek alkotta nélkül szegényebb volna költészetünk. Egy költő, egy író igazi értékét mindig az szabja meg, hogyha elképzeljük munkássága nélkül irodalmunkat hiányt érezzük-e, vagy sem. — Hangay Sándor érett, férfias művésze, az önfeláldozó katonalélek vallomásaiban éppúgy mint lángoló szívekben fűrdő szerelmi lírájában, vagy mélyesen gyöngéd hangú családi költészetében, egyik értékes alkotórésze a modern magyar költészetnek, hangja pedig magában hordja azt a motívumot is, amely az eredeti tehetségek, primér alkotó művészek sajátja.

A hatalmas, ötszáz oldalas verskötet elé írt bevezető szavai-ban Sütő Nagy László, a kiváló erdélyi esszayista többek között ezt írja: „Negyven év költői er-mése befejezett egész alkot. — Hiszünk, hogy-e versek időt álló irodalmi értékén túl ma, amikor Hangay költője álma, a „szárnyas katonák“ döntő fegyvernem-mé fejlődött a legelső pilótáköltő versét mindenki szívesen olvas-sa.“ Valóban, ez a kötet esemé-nye a könyvtárnak, egyik leg-értékesebb magyar írónk teljes költői arcképét nyújtja, de ugyan akkor négy évtizedet, egy döb-betes emberöltőt a líra arany-tavában visszatükröztette egy-szersmind kortörténeti dokumen-tummá válik. Kiss István

Felhívás

III.

A bevallás beadásának helye és módja:

1. Általános kereseti adóbevallást a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, kerületi adószámviteli osztálynál) kell beadni éspedig:

a) annál, melynek területén az adózó a helyhez kötött: foglalkozást folytatja, helyhez kötött foglalkozás az, mely üzleti telep-pel, kapcsolatos. Ilyen üzlettelep például az üzlethelyiség, a rak-tár, a műhely, az elárúsító iroda, az ügyvédi iroda az orvosi rendelő stb;

b) akinek több helyen van üz-lece (főüzlete), az minden egyes üzletről (főüzletről) kü-lön-külön bevallást tartozik adni

c) a helyhez nem kötött foglalkozású ott: kell bevallást adni, aho az adózó állandóan lakik, ha degt több állandó lakhelye van, akkor ott kell a bevallást adni, ahol a jövedelemadóra vonatkozó bevallás beadandó.

d) a bányákról abban a köz-segben (városban) kell a beval-lást beadni, amelyben a bányá-válalat, vagy üzem fekszik, ille-tőleg ahol folytatják ha a bányauzlet több község területén fekszik, a bevallást abban a köz-segben, városban kell beadni, — amelyben a bányamű kúszinbe-rendezésének főrésze fekszik;

e) az építési és közlekedési vállalatokról a vállalat székhelyén kell a bevallást beadni. A vállalat székhelye alatt annak központi irodáját, ilyen hiánya-ban pedig a vállalkozó lakóhelyét kell érteni.

2. A jövedelem- és vagyonszó-bevallást annál a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, kerületi adószámviteli osztálynál) kell beadni, ahol a bevallás beadására kötelezettek állandó lakása van. Akinek több állandó lakása van jogában áll bevallást bármelyik lakása szerinti il-letékes községi előjáróságnál, (városi adóhivatalnál, kerületi adószámviteli osztálynál) beadni, vagy a többi lakása szerinti ille-tékes községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál, kerületi adószámviteli osztálynál) legkésőbb február hó 28-ig bejelenteni.

3. Közös háztartás esetében a közös háztartáshoz tartozó családtagok jövedelmét is a család-főnök kell bevallani, nevezte-sen:

a) az adókötelesnek jövedel-méhez azt a jövedelmet is hozzá kell számítani, amely a vele köz-sés háztartásban élő feleségét megilleti;

b) az adóköteles atya jövedel-méhez azt a jövedelmet is hozzá kell adni, amely az anyai fegy-

lem alatt álló kiskorú gyermeket megilleti. Az adóköteles anya jö-vedelméhez a kiskorú gyermeke jövedelmét szintén hozzá kell számítani;

c) a közös háztartáshoz tarto-zó többi tagoknak (nagykorú le-menők, felmenők, oldalrokonok, stb.) jövedelmét szintén hozzá kell számítani;

c) a közös háztartáshoz tar-tozó többi tagoknak (nagykorú le-menők, felmenők, oldalrokonok, stb.) jövedelmét rendszerint a háztartás felének jövedelméhez kell számítani;

d) a háztartásban fizetés vagy bér fejében alkalmazottak, vala-mint a kosztosok, albérlők, vagy ágybérletk sem számíthatók a köz-sés háztartáshoz.

(Folyt. köv.)

SPORT

A DVSC-nek két csapat is ajánkozott a február 14-i és febr-uár 21-i datumra. Február 14-én a DIMÁVAG szeretett volna a debreceni vasutasok csapataival játszani, azonban ekkorra már a vezetőség az Ungvári AC-cal állapodott meg Ungvártól lejárt-szóra kerülő mérkőzésben. Febr-uár 21-re pedig a Gamma és a NAC akar a DVSC-vel játszani. A vezetőség erre vonatkozólag még nem döntött. Február 28-án a Rusjja, március 7-én az Ak-naszlatinai BTE-vel játszik a DVSC.

Berecz már vissza is tért Deb-recenbe. A Gammával nem vezet-tek eredményre tárgyalásai és a játékos most már Debrecenben szeretne maradni, ősszel a DVSC-ben játszani.

A Tenisz Szövetség közgyűlé-sére pénteken Budapestre utazik Tamássy László, a teniszkerület ügyvezetője. A közgyűlésen lé-péseket tesz a vidéki bajnokság-nak Debrecenben megrendezése érdekében. Szombaton, mint a felsőtisztai kerület elnöke részt-vesz az MLSZ kerületközi érte-kezletén.

A magyar női tornászvölaga-taltat március 21-re Stutgartba küldik, ahol magyar német-olasz nemzetközi versenyen vesznek részt. Móré János vezetésével a Szol-nok is megkezdte edzéseit. A jó-vó hónapban az egyik csütörtöki kétkapus edzést az átutazó DVSC csapatával tartják.

A magyar labdarúgó váloga-tott tavaszi programján három nehéz mérkőzés szerepel. Május 16-án a svájci, június 6-án a szó-riai és július 4-én a svédek el-len a stockholmi mérkőzés. A B válogatott sorra látogatta a vi-déki nagyobb városokat, így Deb-recenbe is eljön.

Döntő forduló lesz vasárnap az ökölvívó csapatbajnokságban. A BTK a Csepellel a BSZKAT a BVSC-vel mérkőzik. A BVSC-én kívül még bármelyik csapat le-het bajnok.

Érdekes tervet dolgozott ki a vidéki főiskolai vívásport fellen-dítésére Sárka dr., a BEAC vivő-szakosztályának igazgatója. A tervezet szerint Budapest három főiskolai vívóklubja: a BEAC, MAFC és LA SE hírvető mérkő-zésekre menne a vidéki egyete-mi városokba Februárban Deb-recenben a BEAC és MAFC ví-vóin kívül a DEAC, kolozsvári KEAC és kassai főiskola vívói mérkőznének kardban és női tör-vívásban. A MEFSOK elfogadta és anyagilag is támogatja a ja-vaslatot.

Az Országos Tornaszövetség 1943. évi műsorán november hó 7-re került a Budapest—Debrecen férfi tornászviadal. December hó 5-re a Budapest—Vidék női válogatott verseny.

Az Incze II-ügyben hozott ha-tározat szerint a Marosvásárhe-lyi SE jégkorongcsapata tovább játszhat, csak Incze II. ítéleki-át függesztették fel.

Jég sport

Szombati délután 3 órai kez-dettel kerületi gyorskorcsolyázó-verseny lesz a nagyerdői jégpa-

lyán A versenyre Nagyvárad, Nyiregyháza és Szatmárnémeti versenyzői kaptak meghívást, így sz.p és nívós verseny várható. Kérjük a debreceni gyorskorcsolyázókat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a ver-senyen Külön ifjúsági verseny is lesz N-vezési díj nincs, neve-zni a helyszínen lehet.

KÖZGAZDASÁG

Hirdetmény

Értesítem az érdekelteket, hogy folyó év február hó 3-án délután 2 órakor árverés úlján

eladásra kerül 9800 kéve ten-geriszár. Az árverés a bánki m. kir. erdőhivatal hivatalos helyi-ségében fog megtartatni. M. kir. erdőhivatal vezetője.

A borpiacon

a hetek óta tartó áremelkedés egyre fokozódik. Annak ellené-re, hogy az utóbbi hetekben már a szüreti spekulációs tételek és a piacra kezdenek jönni, az árák emelkedése nem szakadt meg. Úgyhogy ma már az alföldi bor-vidékeken 14 filléért is csak elvétve lehet vásárolni. Az ura-dalmi borokat 15 filléren alul vásárolni alig lehet. A minőségi

borvidékeken ezzel szemben kereslet meglehetősen vontato- és az árák ma is 15—16 fillér körül mozognak. Tokalhegyvidék lényegesebb tételek az elmúlt hetekben nem kerültek eladásra. A svájci export megindult, ami a kereskedelmét most alánken foglalkoztatja.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Egy állandó „Debreczen olva-só. Levelet illetékes helyre jut-tatjuk az esetek kivizsgálása cél-jából. Ez a mód sokkal hataso-sabb, mint a hírlapi peritaká-ció.

APRÓHIRDETESEK

NYOMOZO IRODA

GALOCSY legrégibb nyomozó irodája orszá-gosban ismert. Zöldfa-u 3. sz. T: 28 72. 1766 2. 1

LEVELEZÉS

„KÖZÖS JÖVŐ“ és „Pán célos“ jellegű levelek nem kézbesíthetők. Ha-tározottabb címet kérek. 432

ALKALMAZÁST nyert férfi

Üisagkezesnoi

kezdőt, rokkantat, vagy asszonyt azon-nalra felvesz a

DEBRECZEN kiadóhivatala

Jelentkezés délután 4 órakor.

KIFUTÓT, kerékpározó ni tudót felvesz Varga rövidlátó nagykereskedő. Simonffy u. 2 B. 870

HÁZMESTERNEK megbízható két-ágú há-zaspár felvétetik. Je-lentkezés 9 órától Tele-ki u. 27. 864

ALKALMAZÁST nyert nő

HÖLGYFODRÁSZ, segédkisasszonyt alkal-mazozok, Horgonyi, Szob-szóló út 4., telefon: 39-51. 963

GÉPIRÓNÓT felveszek Csapó 10. ügyvédi iroda. 831

ORVOSI rendelőbe in-telligens, komoly, megbízható leányt felveszek, Szent Anna u. 52. 817

KISZOLGÁLÓ leány ke-nyűrlésbe.azonnalra felvétetik. Jelentkezés Kincsi u. 44. 868

HAZTARTÁSI ALKALMAZOTT

FEBRUÁR elsejére, il-letőleg azonnaira bejáró szobalányt keresek, jó bizonyítványokkal. Cím a kiadóhivatalban. 765

ÜZEMI cakaritónót, tisztá, rendes munkáját, azonnalra felveszek, — Nyil u. 79. 872

BEJÁRÓNÓT reggeli órákra keresek, Csapó u. 4. sz I. em. fogtechnikus 850

SZOBALÁNYT, hosz-szú bizonyítványokkal elsejére keresek. Arany János u. 25. sz. 865

BEJÁRÓNÓKÉK fel-vesz a Pál söröző. 989

JÓL főz; mindenes hosz-szú bizonyítvánnyal febr-uár 1-ére felvétetik. Je-lentkezni pénteken és szombaton a Rózsa árú-házban. Plac u. 16. 992

SZOBALÁNY felvé-te-ik, február 1-ére. Je-lentkezni lehet: Hunyadi u. 16. sz. 863

FŐZNI TUDÓ minde-nest felveszek, Hornné, Bethlen u. 30. 855

AJÁNLAT

fényképezőgépet (mész, vesz, elad, csere) alvanyt is főkészítő Püspök-palota

HASZNALT varrógépét vesz, elad, cserél ifj. Léval, Kassa út 1. telef. 33-94. szám. 2. 28. 228

BTEKES vásznait biz-tos kézben dolgoztassa. Varrás, nimzés, monogramozá. felelősséggel Favorit Csapó-u. 24. 125 2. 5

HASZNALT órákat ve-szek, javítok eladok. — Schiffmann Vendég u. 7. kisállomásnál, 1792 1. 3.

SZAPPANNAK való zsír: szappanra becserél Pál János szappanos-mester. Kőlcsei u. 8. 147. 4. 19

KÖZKATONÁKNAK extraruhára posztó ér-kezett. Ruháját gyor-san elkészítem. Tegdes. Kávin-tér 19. 3 26. 748

LENKLOPI selyem köpöl csipkeszövet anyagoka: grenadin csipkefüggö-nyöket, csipkebetéteket Rothermere u. 21. 1802 3. 17

HASZNALT bútorait modernre átcserelem. Alaktást, javítást ol-csón vállalok. Kossuth 51. 2. 1505 3. 16

IRÓGÉPPÉL minden-féle leírást, átírást, le-másolást: olcsón vállalok Cserepes u. 9. első ajtó. 991

ANGORAGYAPJU és kenderfonó állórokkat, állandóan szállít Szé-szák Béla művészergá-lyos Hajdúböszörmény. 785

FIGYELEM. Értesítem igentisztelt rendelőmet hogy Ferenc József út 70 szám alatti cipész mű helyemet újból megnyit-tottam. Új cipők készí-tését és minden nemű ja-vításokat: pontosan vái-lalok, Pusztai Lajos. 852

KERESLET

Használt, fényképező-gépet és alvanyt veszek szerkei fotoszakuziete, Ferenc József út 38. 146 2. 10

ARANYAT, ezüstöt, fog aranyat, legmagasabb arban veszek, Franki, Plac u. 73. 1709 3. 15.

TÖRT aranyat, ezüstöt, drágakövet veszek, ék szerkesztést vállalok — Pollák Endre, Halvan u. 2. sz. 118 4. 10

TÖRT ARANYAT, ezüstöt, briliánsat, magas árban veszek, Takács Sándorné Plac 66. 1617 4. 13.

MÉLY gyermekkoszt: ki fogástalan állapotban keresek megvételre. Cí-met kérem a kiadóba, „Gyermekekcs” jel-lő-gére leadni. 387

VARRÓGÉPET veszek jót, Bárány villamosági üzlet, Plac u. 40. szám, Hangya udvar 860

HANGSZEREK

ZONGORA hangolást: 15 éves kiváló képzettség-gel vállalok. Vagyas László, Nap u. 17. sz. 1218 4. 10.

RÖVID, fekete zongora eladó. Csillag u. 44. 873

ZENISZKERÉNY sü-g-ösen eladó. Vigkedvő Mi-hály u. 5. 861

RÁDIO

RÁDIÓT minden típus-t javít, évtizedes gyakor-attal Szabó műszerész, Csapó u. 84. telefon: 32-54. sz. 1534 2. 25

RÁDIÓT javít, elad, vil-lanytszerel Fülöp, Csapó u. 35. sz. Telefon: 27-27. IV. 12, 481

EGY kis Orion rádió el-adó. Borovszky, Csapó u. 98. sz. 856

BÚTOR

CSODASZÉP náiók, s ebédizék kombinált szob-bák, konyhák, rekamé hosszú zongora eladó, Kossuth u. 51. bútor rak-tár. 1505 3. 16

NINCSEN fenyés kira-ktoknál, minden bútor olcsón adunk, Piac u. 71 udvarban Brilline. 1652 3. 31.

HENCSEREK és ebédizé-kek olcsó áron el-adók. Nyomató u. 16. sz. Komáromy kárpitos. 969

ÜZLET, MÜHELY, RAKTÁRHELYISÉG

ÜZLETHELYISÉGET megosztva is főtéren, Kossuth u. Csapó elején keresek, Berendezést at veszem. Apaffy u. 139 Schaff. Közvetítőt díjaz-zok. 1064 2. 3.

BÚTOROZOTT SZOBA

BÚTOROZOTT szobát, konyha használatú ke-res ízr. család, azonnal-ra, Hatvan u. 61. föld-szint 4. 834

KVARTÉLYOS iparos férfi felvétetik, Simonfy u. 30. 2 ajtó. 867

UTCAI különbejáratú bútorozott szoba kiadó, Lorántffy u. 46. jobbra, Kossuth u. templomnál. 866

LÉGFÜTÉSES kis ud-varj szoba, elsőrendű el-látással kiadó. Telefon: 24-88. 990

BÚTOROZOTT szoba ki-adó, szánya eladó, Ro-thermere u. 21. 4 ajtó. 853

BÚTOROZOTT szoba, hölgy részére azonnali ki-adó. Plac u. 58. II. 35 a. negyedik lépcső. 859

ELVESZETT

FIGYELEM régebben ismeretlen módon eltűnt duplafedelű ezüst, 15 rubis Remontoir Liver-pol órák. Ugyanezt hát lap belsején Sz. M. jel-zés, vagy hasonló jel meg-vételre keres Szuhánics Mihály János u. 81. 792

FELKÉREM azt, aki a DEBRECZEN szerkesz-tőségéből kedden este, bórkesztőimtet tévedés-ből elvitte, legyen szíves azt az esti órákban a szerkesztőségbe vissza-juttatni. 875

JÓZSEF kir. herceg u. 4-6 között elvesztettem két sálom és turbánom. Becsületos megtaláló szí veskedjék beadni Komá-romi kozmetikába. 874

ELVESZETT Láhner u. 3. sz. alól egy darab sző ke koca sertés, bal fülé-be 2876 bilyog van. — Nyomravezető jutalom-ban részesül. Kalmár. 848

ELVESZETT a Haláp 7. számú tanyából két feke te 16 aki tud róla értesít sen Kovács József Deb-recen, Baross u. 10. 841

HASZNALT RUHA — CIPŐ

BÉKEBELI damaszt-ábrosz, négy szalvétával téllkabát, hócipő eladó, Timár u. 13. 858

INGÓSAG ELADÁS

KORCSOLYA 5 pengő-től. Törött gramofon le-mezt 2 pengőért; veszek. Biró, Hunyadi u. 22. 1155 3. 20.

BÚTOROK, lámpák, ru-ha és fehérnemű, Plac u. 34. sz. alatt eladó. Cím a házfelügyelőnél. 877

INGATLANT KERESEK MEGVÉTELRE

FANCSIKÁN keresek, 8—10 hold jó minőségű földet, azonnali megvé-telre, tanyával, vagy tanya nélkül Ajánlatot kérem „Búzatermő“ jel-ligére a kiadóba beadni. 805

GAZD. ESZKÖZÖK

MEZŐGAZDASÁGI gépek, eszközök vétele, el-adása, csere előnyösen vitéz Nagy Jánosnál — Hatvan u. 41. 781 4. 27.

ELADÓ HAZ

CSALADI HAZ, három-szobás, adómentes, kifő-gás-alan állapotban ki-tűnően termő gyümöl-csösssel, elsőrendű me-rlékhelyiségekkel a Nagyerdő szélén eladó vagy földdel elcsere-lhető. Nyúlás, Hadik-utca húsz. Délutánonként 1925 vv.

HÁZ, Szent Anna u. 4. számú eladó. Bövebbet dr Falk ügyvédnél, Mik-lós u. 33. 983

ELADÓ HAZHELY

SZÉCHENYI-u. 85. sz. nagyobb telek egytag-ban eladó. Cím meg-tudható a kiadóhivatal-ban. 4+

Szerkesztői felhívás: PÁLFY JÓZSEF

Kiadásért felelős: JY. SZIGETHY GYULA főszerkesztő-igazgató

Kiadja és nyomja a TISZANTULI KÖNYV-ÉS LAPKIADÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG

Feloldó nyomdavezető: SZIGETHY KAROLY